

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN 2013 - 2016 LOPPURAPORTTI

1 JOHDANTO UUTEEN LAAJAAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEEN 2017–2020

2 HYVINVOINTIKERTOMUSTYÖ VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

2.1 Kuntastrategia

2.2 Hyvinvoinnin edistämisen ohjelmat ja -strategiat kunnassa

3 INDIKAATTOREIDEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINTI KUNNASSA

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Aikuiset, työikäiset

Ikäihmiset

Turvallisuus, viihtyvyys, osallisuus

Mielenterveys, päihteet ja savuton elämäntapa

3.1 Terveyttä ja hyvinvointia edistävien painopisteiden tavoitetaulukko

3.2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

3.3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

3.4 Valtuustokäsittely

3.5 Suunnitelman laatijat

3.6 Suunnitelman hyväksyminen

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN 2013 - 2016

LOPPURAPORTTI

Loppuyhteenveto: Laaja hyvinvointikertomus 2013–16

Joutsan laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2013–2016 valmistui loppuvuodesta 2014 ja hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 8.6.2015. Aluehallintovirasto on arvioinut Keski-Suomen alueen hyvinvointikertomukset ja Joutsan kohdalla kiinnitettiin huomiota hyvinvointiryhmän kokoonpanoon, ennakoarvioinnin tekemiseen sekä kuntalaisten osallistamiseen hyvinvointikertomuksen laadinnassa. Hyvinvointikertomuksen laadinta on toteutettu kolmen eri pienemmän työryhmän kautta eikä hyvinvointityön mukaista yhtä hyvinvointityöryhmää kunnassa ole ollut. Työryhmissä oli edustettuna eri hallintokuntien viranhaltijoita sekä edustus vanhus- ja vammaisneuvostosta. Erillistä kuntalaisten kuulemistilaisuutta ei ole pidetty ja vaikutusten ennakoarviointia ei ole käytetty.

Joutsan ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus on tehty sähköiseen hyvinvointikertomuksen pohjaan, mutta se on kohtalaisen suppea hyvinvointikertomus. Valtakunnallisia indikaattoreita on käytetty niukasti ja tietoon / tutkimukseen perustuvia hyviä käytäntöjä ei hyvinvointikertomuksesta löydy. Sen sijaan kertomuksesta löytyy viittauksia valtakunnallisiin ohjelmiin. Monet toimenpide-ehdotukset ja niihin liittyvät arviointimittarit ovat liian yleisellä tasolla ja näin ollen on vaikea saada selkeää kuvaa, joiden pohjalta johtopäätöksiä voi vetää tarvittavien toimenpiteiden osalta. Joutsan hyvinvointikertomuksessa on huomioitu hyvin eri ikäryhmät sekä erityisryhmät.

Lapset, lapsiperheet ja nuoret aikuiset

Joutsan kunnassa on pystytty tarjoamaan lapsille, lapsiperheille ja nuorille aikuiselle riittävät lähipalvelut. Peruspalveluissa on pystytty toteuttamaan moniammatillista ja osallistavaa työtä ja verkostoyhteistyötä. Varhaiskasvatuksessa noudatetaan valtakunnallisia varhaiskasvatuksen linjauksia ja Joutsan kunnan omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Kunnassa on järjestetty etsivää nuorisotyötä ja näiden palveluiden piirissä on ollut 48 asiakasta vuosien 2013–16 aikana. Perhetyön resursseja on lisätty palkkaamalla kuntaan toinen perhetyöntekijä.

Lapsille ja nuorille on järjestetty erilaisia tapahtumia, kuten koululaisten kesätoimintaa ja perheretkiä. Nuorten mielipiteitä kartoitettiin nuorisovaltuuston kautta. Uusi bänditila valmistui nuorten käyttöön Työvarikon tilojen yhteyteen. Joutsan Nuorisokahvila oli kesää lukuun ottamatta avoinna 10h viikossa. Nuoret pääsivät itse vaikuttamaan nuorisotilaan tehtäviin hankintoihin. Tekninen toimi ja vapaa-aikatoimi ovat yhdessä mahdollistaneet olosuhteet harrastamiselle kunnostamalla lähiliikuntapaikkoja - ja reittejä. Lupabyrokratiaa on pyritty helpottamaan ja tapahtumien järjestämiskynnystä on pyritty madaltamaan. Esimerkiksi katualueita voidaan osoittaa kunnan puolesta tapahtuma-alueiksi jopa maksutta.

Esiopetuksessa otettiin käyttöön uusi esiopetussuunnitelma 1.8.2016. Esiopetuksessa laaditaan jokaiselle lapselle oma esiopetussuunnitelma.

Aikuiset

Työllisyyden lisääminen oli hyvinvointikertomuksen toisena painopistealueena. Keskusteluissa yhtenä tärkeänä asiana pidettiin peruskoulun loppuun saattamista ja päästötodistuksen saantia. Tätä ei voi korostaa edelleenkaan liikaa. Perusopetuksen tukimuodot ja JOPO – opetus huomioidaan. Myös omaan lukioon hakeutumisesta tulisi edistää, jotta lukion säilyminen turvattaisiin silläkin tavoin.

Työttömien aktivoinnissa haasteena on ollut resurssipula, niin TE – toimiston kuin kunnan sosiaalitoimen osalta. Henkilövaihdokset ovat aiheuttaneet katkoksia aktivointitoimiin. Tämä tulee estää tulevaisuudessa, paremmin resursoimalla nämä tehtävät.

Työttömyyden vähentämiseen liittyvä tavoite on toteutunut toisaalta huonosti, sillä "sakkolista" pitenee. Syy ei ole pelkästään Joutsan, sillä yleinen tilanne aiheuttaa työttömyyttä ja työllisyyden edistämistyön koordinoitiin tarvittaisiin lisää työaikaa.

Toisaalta tavoite toteutunut hyvin, sillä esimerkiksi "sakkolistan" pitenemistä on pystytty hillitsemään. Resurssina on Joutsan työvarikko ja muut kuntouttavaa työtoimintaa antavat julkiset tahot sekä ammattitaitoiset ja osaavat työntekijät.

Ikäihmiset

Ikäihmisten kuljetuspalveluissa kokeiltiin kimppakyytiratkaisua, mutta tämän käyttöä ei suosittu. Joutsan kunta on osallistunut Keski-Suomen liikenneturvallisuushankkeeseen, jonka puitteissa on edistetty paikallisesti tärkeitä liikenneturvallisuuskysymyksiä ja samalla on kiinnitetty huomiota esteettömän kulkemisen kysymyksiin.

Vapaa-aikatoimi järjesti ikäihmisille ja työikäisille liikuntaryhmiä Leivonmäen uimahallille. Vesivoimisteluryhmiä lisättiin siten, että viikkoryhmiä ikäihmisille on tarjolla kuusi ryhmää ja työikäisille kaksi. Lisäksi liikuntahallilla kokoontui kerran viikossa Virtaa varttuneille -liikuntaryhmä. Jousen alakertaan on perustettu ikäihmisille soveltuva kuntosali lahjotusvaroin. Kolmannen sektorin kanssa on lisätty ja yhteistyö järjestöjen välillä on tiivistynyt.

Vanhuspalveluiden toimintaa on painotettu ennaltaehkäisevien palveluiden järjestämiseen ja tämän myötä vanhuspalveluiden osaamista on vahvistettu palkkaamalla fysioterapeutti sekä henkilöstön koulutus- ja osaamistasoa on suunnitellusti nostettu Vanhuspalvelulain hengen mukaisesti. Johtamiseen on panostettu. Vanhuspalveluissa on käynnistetty 75-vuotiaiden terveystarkastukset.

Ikäihmisten palveluissa on hyväksytty palvelusetelin sääntökirja, mikä mahdollistaa asiakkaiden valinnanvapautta. Tämän valtuustokauden aikana on perustettu vanhus- ja vammaisneuvosto lisäämään ikäihmisten äänen kuuluvuutta päätöksen teossa.

Joutsan kunta on ilmoittanut vuosittain eri avustusmahdollisuuksista erityisryhmien asuinolojen parantamiseksi. Näitä ovat olleet energia- ja korjausavustukset sekä hissiavustukset. Avustusten käyttö ei ole ollut kovin laajaa.

Seuraavaa laajaa hyvinvointikertomusta tehtäessä huomiota tulee kiinnittää erityisesti tavoitteiden asetteluun ja arviointimittareiden määrittelyyn, jotta asetettuja tavoitteiden saavuttamista voidaan luotettavasti arvioida. Uudessa laajassa hyvinvointikertomuksessa tulee paremmin käyttää valtakunnallisesti määriteltyjä mittareita sekä löytää kuntakohtaista tietoa. Sähköinen hyvinvointikertomus hyödyttää kuntaa jatkossa esimerkiksi palveluiden järjestämisessä.

1 JOHDANTO UUTEEN LAAJAAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEEN 2017–2020

Hyvinvointi on kokonaisvaltaista ihmisen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, emotionaalista ja hengellistä hyvää oloa. Se syntyy ihmisen itsensä, hänen läheistensä, lähiympäristönsä ja palvelujärjestelmän toiminnan ja yhteiskuntapolitiikan tuloksena. Hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ovat terveyden ja toimintakyvyn lisäksi muun muassa elinolosuhteet, elinympäristö, asuminen, toimeentulo, mielekäs tekeminen, hyvät ihmissuhteet, yhteisöllisyys ja osallisuuden tunne, palveluiden saatavuus ja turvallisuuden tunne.

Hyvinvoivat ja terveet asukkaat ovat kunnan keskeinen ja tärkeä voimavara. Mitä paremmin kunnassa tiedetään millainen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tila on, sitä paremmin pystytään puuttamaan ongelmiin ja ehkäisemään niiden syntyä sekä voidaan toimia hyvinvointia ja terveyttä edistävasti. Asukkaiden hyvinvointi on myös kunnan talouteen vaikuttava tekijä. Kuntalaisten hyvinvointia kuvaava tieto ja seurantajärjestelmä ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiatyön, johtamisen, suunnittelun ja päätöksenteon perusta.

Kuntalaki määrittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja elinolojen seurannan kunnan tehtäväksi. Kunnan tekemillä päätöksillä ja toiminnalla on vaikutusta asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveyserojen kaventaminen vaikuttavat palvelutarpeeseen ja auttavat kuntia turvaamaan riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ([Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326/ 12 § Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa](#)).

Kunnan tulee hyvinvointia edistääkseen kehittää kunnan elinvoimaa ja toimintakykyä, tunnistaa eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointitarpeet ja -odotukset sekä luoda niille edellytyksiä muun muassa hyvinvointipalveluilla, ehkäisemällä ja vähentämällä aktiivisesti sosiaalisia ongelmia ja eriarvoisuutta. Lisäksi tulee olla tietoinen siitä, että hyvinvoinnin edistäminen on kunnan asukkaiden ja eri yhteisöjen yhteinen asia.

Vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla, kun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut siirtyvät itsehallintoalueille. Tehtävä jää kuntaan, koska hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin ja moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin.

Hyvinvointikertomuksen merkitys kunnalle

Hyvinvointikertomus on kunnassa hyvinvointijohtamisen työväline ja se muodostaa pohjan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointijohtamisella taas tarkoitetaan kuntalaisten hyvinvoinnin eteen tehtävää strategista johtamista ja valittujen strategioiden toteuttamista. Hyvinvoinnin haasteita tulee pitää yhtä tärkeinä kuin taloushaasteitakin ja kaikki kunnassa toimivat tahot kantavat vastuuta hyvinvoinnista.

Hyvinvointikertomus siis auttaa kuntaa edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja vastaamaan lakien asettamiin velvoitteisiin. Hyvinvointikertomus soveltuu valmistelevien viranhaltijoiden ja päättäjien käytännön työhön havainnollistavuutensa ja helppokäyttöisyytensä takia ([THL: www-sivut](#)) ([Kuntaliitto](#)).

Hyvinvointikertomuksessa kuvaillaan kunnan asukkaiden hyvinvoinnin nykytilaa sekä tuodaan esiin tavoitteet ja toimenpiteet, joilla kuntalaisten hyvinvointia tullaan edistämään tulevina vuosina.

Hyvinvointikertomus tulee kaikkien nähtäville kunnan omille [www-sivuille: www.joutsa.fi](#). Tässä hyvinvointikertomuksessa asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan sovittujen mittarien mukaisesti sähköisessä hyvinvointikertomuksessa.

Sähköinen hyvinvointikertomus

Sähköistä hyvinvointikertomusta voidaan hyödyntää myös muiden kunnan asiakirjojen laadinnassa, esimerkiksi palveluiden järjestämisuunnitelmassa. Hyvinvointikertomuksen avulla voidaan käyttää valmiita, valtakunnallisesti määriteltyjä hyvinvointimittareita ja etsiä automaattisesti kuntakohtaiset tiedot tällä hetkellä käytössä olevista mittareista. Sähköinen hyvinvointikertomus mahdollistaa myös kansallisen, alueellisen ja paikallisen vertailun.

2 HYVINVOINTIKERTOMUSTYÖ VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

Kunnan tulee arvioida ja ottaa huomioon päätösten ja ratkaisujen vaikutukset asukkaiden terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin, seurata asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia ja niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmittäin. Lisäksi tulee seurata ja arvioida kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, valmistella laaja hyvinvointikertomus valtuustokausittain, asettaa terveyden ja hyvinvoinnin tavoitteet, määrittellä niitä tukevat toimenpiteet ja osoittaa ne kuntakohtaisilla hyvinvointi- ja terveysosoittimilla sekä nimetä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot. Hyvinvoinnin edistämistä tehdään yhteistyössä muun muassa kunnan eri toimialojen kesken, julkisten, yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa eri kuntien välisenä toimintana sekä alueellisesti muiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien organisaatioiden kanssa.

Kunnassa tulee olla taho, joka edistää terveyttä ja hyvinvointia. Joutsassa tämä taho on kunnan hyvinvointityöryhmä.

Työryhmä työstää uutta, laajaa hyvinvointikertomusta päätöksenteon ja suunnittelun pohjaksi kaudelle 2017–2020.

Vaikutusten ennakoarviointi [EVA](#)

Kunnassa tehtävät päätökset ovat useimmiten laajoja, ja ne vaikuttavat sekä kuntalaisiin että kunnan talouteen. Kuntalaisiin vaikuttavia päätöksiä tekevät kunnanvaltuusto ja – hallitus sekä lautakunnat. Siksi päättäjien tulee voida arvioida kokonaisvaltaisesti ja pitkällä aikavälillä, millaisia vaikutuksia heidän tekemillään päätöksillä voi olla. Kun päätöksentekijöille esitellään millaisia vaikutuksia heidän tekemillään päätöksillä on, valmistelun läpinäkyvyys lisääntyy ja kunnan luottamushenkilöt voivat ottaa vastuun päätöksenteon vaikutuksista.

Kuntaliitto on 8.6.2011 julkaissut suosituksen ”Vaikutusten ennakoarvioinnista kunnallisessa päätöksenteossa”. Sen tarkoituksena on vahvistaa kuntien päätöksenteon ennakoivaa ja kokonaisvaltaista huomioimista kunnallisessa päätöksenteossa ja lain velvoitteiden toteuttamista. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä maakunnan alueelle, korostuu kunnan rooli hyvinvoinnin edistämässä ja kunnalla on asukkaidensa hyvinvoinnista päävastuu. Kuntalain 410/2015 mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Päätösten vaikutusten ennakoarviointi tukee kestäväää päätöksentekoa. Vaikutusten arviointia tulee tarkastella eri näkökulmista kulloisenkin päätöksen tarpeen mukaisesti.

Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida neljä eri osaa: kuntalaisvaikutukset, ympäristö- ja talousvaikutukset sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutukset. **Joutsan kunnassa vaikutusten ennakoarviointimenettelyn käyttöönotto asetetaan tavoitteeksi 2017–2020 kaikissa hallintokunnissa. Siinä tulee erityisesti ottaa huomioon ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, terveysvaikutukset sekä lapsiin kohdistuvat vaikutukset.**

Hyvinvointikysely

Joutsan kunnassa toteutettiin hyvinvointikysely, josta saatuja vastauksia hyödynnetään uuden laajan hyvinvointikertomuksen laadinnassa. Kysely toteutettiin 20.3.2017 - 16.4.2017 välisenä aikana sekä sähköisenä, että paperisena. Kyselyyn vastasi 80 kuntalaista, heistä yli 80 % oli naisia. Vastanneista suurin osa (32,9 %) oli 46–55-vuotiaita. Kysely toteutettiin valittuihin painopisteisiin nojaten ja kysymykset käsitelivät näihin viiteen painopisteeseen liittyviä tavoitteita. **Tulevaisuudessa tullaan jatkamaan kuntalaisten osallistamista ja heidän ajatustensa ja kokemustensa kuulemista muun muassa tällaisten kyselyjen avulla.**

Kuntalaistilaisuus

Kuntalaistilaisuus 16.5.17 oli kaikille kuntalaisille avoin työpaja-tyyppinen tilaisuus. Tarkoituksena oli yhdessä pohtia painopisteiden sisältöjä ja tavoitteita. Tilaisuudesta saatua materiaalia hyödynnetään uuden hyvinvointikertomuksen laadinnassa.

Sekä kuntalaistilaisuus että hyvinvointikysely toimivat osaltaan kuntalaisten mielipiteiden ja äänen kuulemisen työvälineinä. Siksi kuntalaistilaisuuksia tullaan jatkossakin järjestämään säännöllisesti. Kuntalaisten osallistaminen antaa vaikuttavamman lopputuloksen ja hyödyntää kokemustietoa sekä tunnistaa paremmin eri ikäryhmien tarpeita ja toiveita.

2.1 Kuntastrategia

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. **Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon myös kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen.** Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. (Kuntalaki 410/2015; 37 §) Hyvinvointikertomus on kunnan tiedolla johtamisen työväline. **Se tukee hyvinvoinnin näkökulmien kytkemistä kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun, seurantaan ja arviointiin erityisesti strategisella tasolla.**

Joutsan kuntastrategia luettavissa alla olevasta linkistä:

<http://www.joutsa.fi/pdf/KUNTASTRATEGIA.pdf>

2.2 Hyvinvoinnin edistämisen ohjelmat ja -strategiat kunnassa

Strategioiden ja ohjelmien tavoitteena on tukea toiminnan suunnittelua ja arviointia toiminnan järjestämisen näkökulmasta sekä sisällöllisesti. Kunnan tehtävänä on niiden toimeenpano. Hyvinvointikertomustyö on yksi keino sisällyttää ohjelmien tavoitteet ja seuranta osaksi kunnan strategista johtamista. Alla on listattuna Joutsassa voimassa olevia strategioita ja ohjelmia.

- [Joutsan kuntastrategia](#): itsenäisyys, elinvoimaisuus, hyvät palvelut, turvallisuus ja hyvä ilmapiiri
- Joutsan varhaiskasvatussuunnitelma
- Joutsan terveystoiminnan toimenpideohjelma vuosille 2011–2020
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- [Liikkuva koulu](#)
- Turvallisuussuunnitelma
- Palo- ja pelastussuunnitelma
- Palvelustrategia
- Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma
- Päihde- ja mielenterveyssuunnitelma
- Kaavoituskatsaus
- Rakennusjärjestys
- Kaavat (yleis- ja asemakaavat)
- Talousarvio
- Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, [LAPE](#)
- [Kukoistava kotihoito](#)-hanke
- [Maakunnallinen sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma 2015-2018](#)

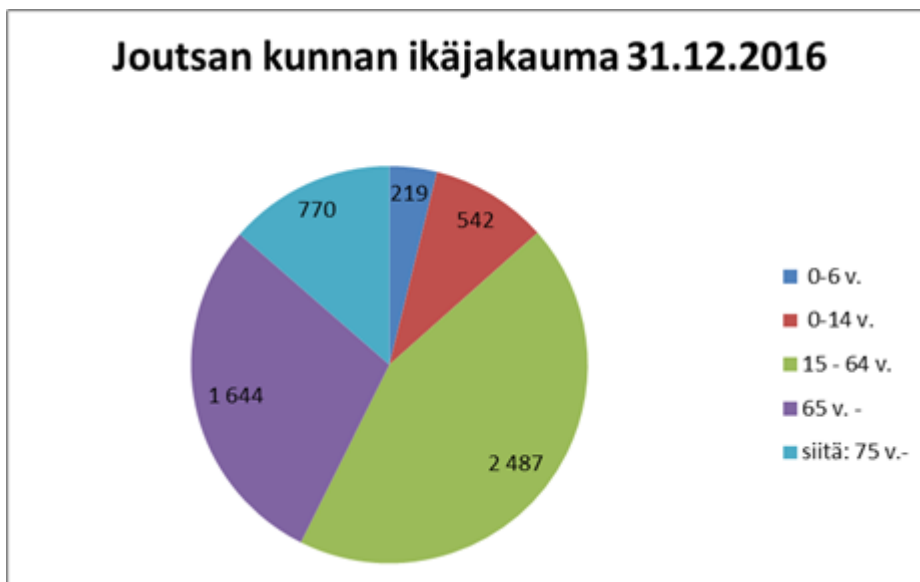
3 INDIKAATTOREIDEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINTI KUNNASSA

Joutsan kunnan väestö, talous ja elinvoima

Vuonna 2016 asukkaita oli 4673 (Tilastokeskus ja Kuntaliitto). Vuonna 2015 asukkaita oli 4688. Tämä tarkoittaa, että väkiluku on laskenut 15 henkilöllä eli 0,3 %. Ennusteen mukaan vuonna 2017 asukkaita olisi 4656.

Vuoden 2016 aikana syntyi 15 lasta ja kuolleisuus oli 80 henkilöä. Kuntaan muutti 216 henkilöä ja kunnasta pois muutti 177 henkilöä vuoden 2016 aikana. Joutsaan maahanmuuttajina tulleita oli 16.

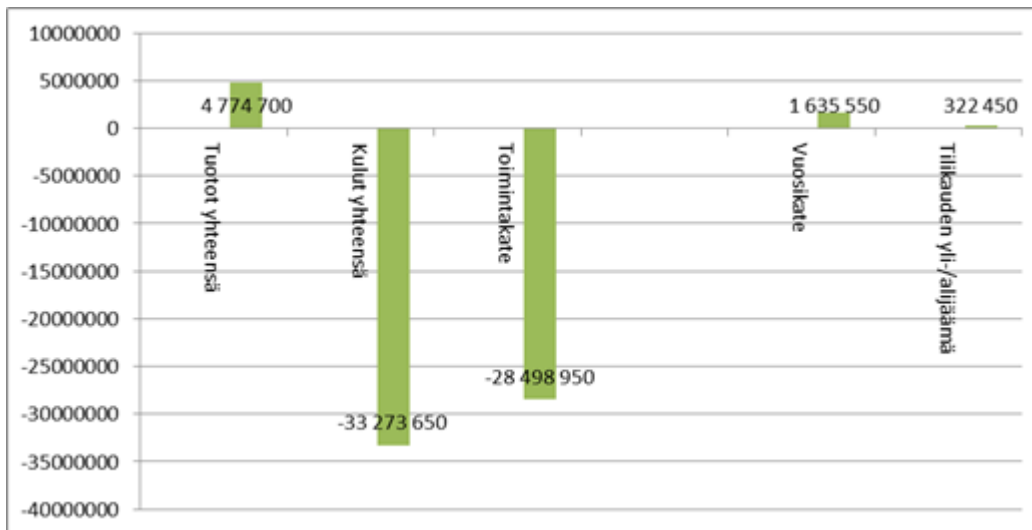
Joutsan kunnan ikäjakauma oli vuonna 2016 seuraavanlainen: 0-6-vuotiaita oli 4,7 %, 0-14-vuotiaita oli 11,6 %, 15–64- vuotiaita oli 53,2 % ja 65 täyttäneitä tai vanhempia oli 35,2 %. Näistä 75 vuotta täyttäneitä oli 16,5 %. Väestöllinen huoltosuhte 31.12.2016 oli 87,9. (vrt. koko maan huoltosuhte 59,1). Huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta tai 65 vuotta täyttäneitä on sataa työikäistä (15–64-vuotiasta) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Väestön ikääntyminen aiheuttaa kunnalle tulevina vuosina haasteita. Useat sairaudet ja toimintakyvyn rajoitteet lisääntyvät iän myötä ja siksi vanhimpiin ikäluokkiin kuuluvien määrän kasvu lisää palvelujen tarvetta. On tärkeää huomioida, että toimintakyvyn säilymisessä ja itsenäisessä arjessa pärjäämisessä keskeisiä tekijöitä ovat läheiset ihmissuhteet, terveys, koti ja turvallinen ympäristö. Myös palvelujen saatavuus ja helppous korostuvat.

Kuntalaiset valitsevat kunnanvaltuuston päättämään kunnan asioista kuten taloudesta ja verotuksesta. Asioiden hoitamista ja palvelujen järjestämistä varten kuntalaiset maksavat kunnalle kunnallisveroa, kiinteistöveroa ja maksuja. Yrityksien voitoista maksettavasta yhteisöverosta kunta saa osuuden. Lisäksi kunta saa valtiolta tuloja, valtionosuuksia palvelujen järjestämiseksi.

Kunnan talousarvio 2017:

Kunnanvaltuuston määräämä tuloveroprosentti vuodelle 2017 oli 21,0, joka tarkoittaa talousarviossa 11 780 000 euroa. Tilikauden ali-/ylijäämä vuoden 2017 talousarviossa on 322 450 euroa.

Pienituloisuusaste mittaa suhteellisia tuloeroja. Pienituloisuusraja oli yhden hengen kotitaloudessa 14 230 euroa vuonna 2015 eli noin 1 185 euroa kuukaudessa. Vuonna 2010 koko maan yleinen pienituloisuusaste oli 14,3 ja 2015 se oli 12,7. Joutsassa vastaavat luvut ovat 20,7 vuonna 2010 ja 19,3 vuonna 2015. Tämä kertoo siitä, että Joutsassa tuloerot kotitalouksien välillä ovat suuremmat koko maahan verrattuna. Myös lasten pienituloisuusaste on noussut kunnassa.

Elinvoimaisuus

Joutsan sijainti keskellä Suomea ja hyvä saavutettavuus on merkittävä vahvuus paikkakunnalle. Edullinen tonttima ja huokea rakentaminen antavat mahdollisuuksia niin teolliselle tuotannolle kuin asumisellekin. Myös yritysmyönteisyys ja monipuolinen palvelurakenne sekä yritysten lukumäärä suhteessa väestöpohjaan ovat merkittäviä tekijöitä elinvoimaisuuden kannalta.

Joutsa on lähialueiden seudullinen palvelukeskus ja kauppakeskittymä. Vapaa-ajan asukkaita on seudulla merkittävästi, joten alueen ostovoima on asukasluokkaan suurempi. Valtatie kulkee noin 40 kilometrin matkalta ja teollisuustuotannon ohella tien imuun sijoittuvat monet palveluyritykset.

Liikevaihdon mitattuna suurimmat toimialat kunnassa ovat kauppa, teollisuus ja rakentaminen. Joutsassa on sekä pieniä että suurempia yksiköitä. Seudulla on erityisen paljon palveluyrityksiä. Palveluiden osuus elinkeinorakenteesta on yli 60 %.

Kunnan henkilöstö

Kunnan koko henkilöstön määrästä (2016) 239 oli naisia ja miehiä oli 47. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 49 vuotta, 1kk. Osa-aikaeläkkeellä oli vuoden 2016 lopussa 3 henkilöä, vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 8 henkilöä.

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2016 oli 2864 kalenteripäivää, joka oli 228 kalenteripäivää enemmän kuin vuonna 2015. Poissaolopäivät jakaantuivat niin, että naisilla oli 2574, miehillä 290 päivää. Sairauspäivät lisääntyivät sosiaalitoimessa sekä opetus- ja kulttuuritoimessa, teknisessä toimessa sairauspäivät sen sijaan vähenivät.

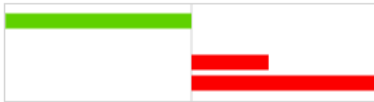

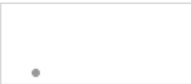
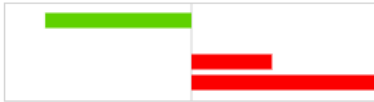

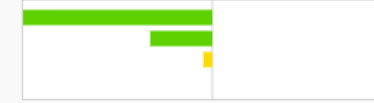

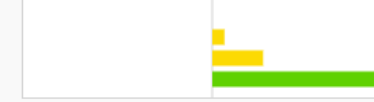

Kunnassa tehtyjen ylityötuntien määrä lisääntyi 1442 tuntia edellisestä vuodesta. Erityisesti ylityöt lisääntyivät sosiaalitoimessa sekä sivistystoimessa.

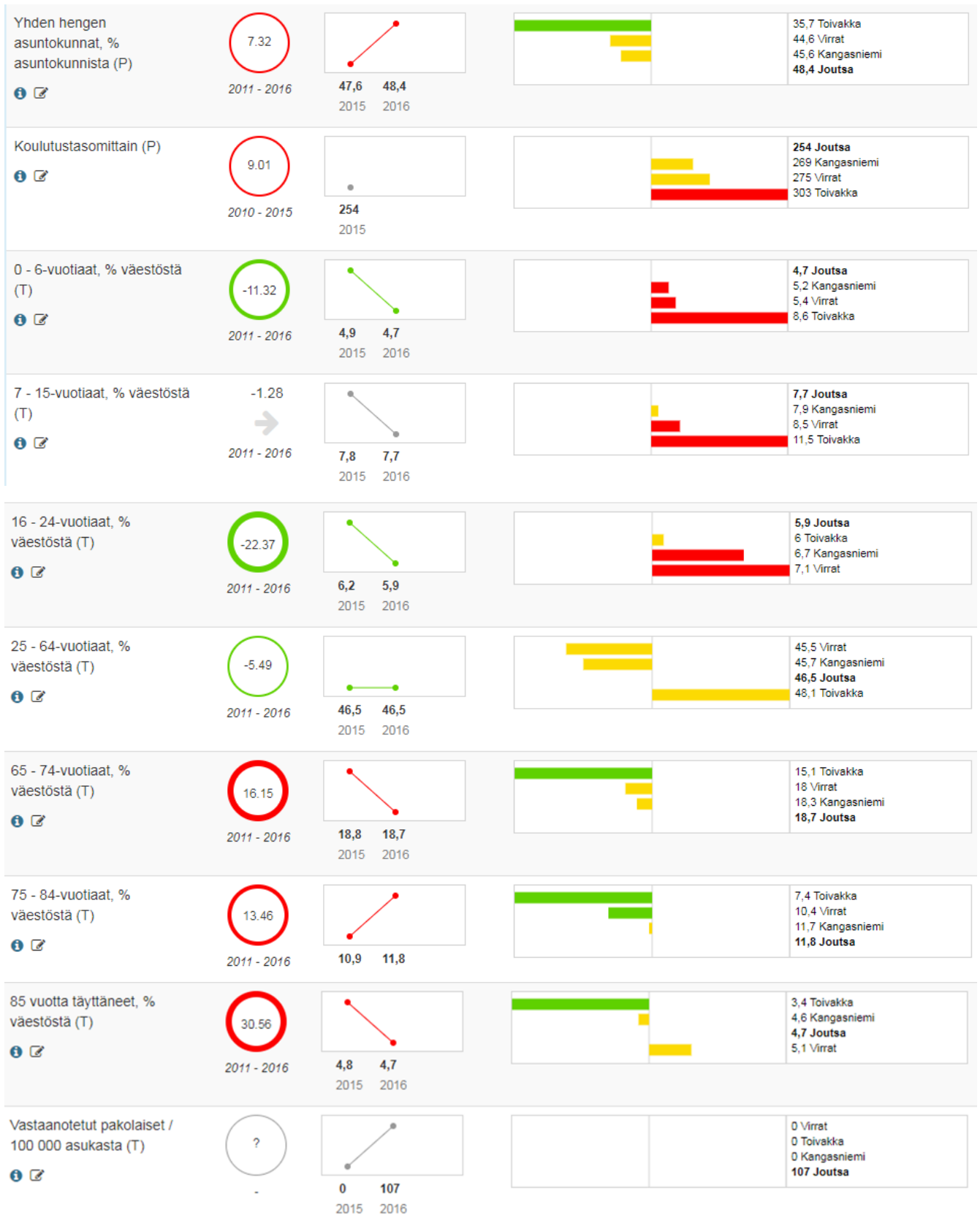
Kunnan henkilöstön määrä 31.12.2016 sektoreittain:

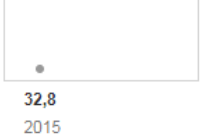

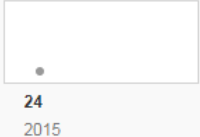

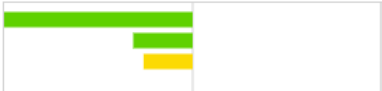

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Yhteensä
Yleishallinto	8	2	10
Kehittämissyksikkö	0	1	1
Sosiaalitoimi	97	33	130
Sivistystoimi	72	21	93
Tekninen toimi	44	8	52
Yhteensä	221	65	286

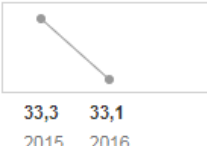

SOTKANET (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) INDIKAATTOREIDEN OSOITTAMA HYVINVOINTI JOUTSASSA:

Vuosikate, euroa / asukas (P)	30.82 2010 - 2015	747 2015		239 Toivakka 356 Kangasniemi 747 Joutsa 872 Virrat
Suhteellinen velkaantuneisuus, % (P)	-3.48 2010 - 2015	52,7 2015		19,4 Virrat 39,1 Toivakka 52,7 Joutsa 57 Kangasniemi
Vuosikate, % poistoista (P)	-1.50 2010 - 2015	276,2 2015		101,2 Kangasniemi 117,2 Toivakka 193,5 Virrat 276,2 Joutsa
Lainakanta, euroa / asukas (P)	0.79 2010 - 2015	2947 2015		709 Virrat 1498 Toivakka 2947 Joutsa 3108 Kangasniemi
INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU	
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (P)	20.25 2010 - 2015	3153 2015		2476 Toivakka 3153 Joutsa 3220 Virrat 3400 Kangasniemi
Valtionosuudet, % nettokustannuksista (P)	-3.43 2010 - 2015	53,5 2015		44 Toivakka 51,3 Kangasniemi 53,5 Joutsa 53,9 Virrat
Verotulot, euroa / asukas (P)	28.83 2010 - 2015	3213 2015		3142 Virrat 3188 Toivakka 3213 Joutsa 3215 Kangasniemi

INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Väestö 31.12. (P) 	 -5.75 2011 - 2016	 4688 4673 2015 2016	 2432 Toivakka 4673 Joutsa 5603 Kangasniemi 6917 Virrat
Huoltosuhte, demografinen (P) 	 21.75 2011 - 2016	 86,6 87,9 2015 2016	 81,5 Toivakka 86,6 Virrat 87,9 Joutsa 88,3 Kangasniemi
Väestöennuste 2030 (P) 	 ? -	 4100 2015	 2602 Toivakka 4100 Joutsa 4924 Kangasniemi 6006 Virrat
Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta (P) 	 201.22 2011 - 2016	 -9,9 8,3 2015 2016	 -4,5 Virrat 4,1 Toivakka 7,7 Kangasniemi 8,3 Joutsa
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (P) 	 53.44 2011 - 2016	 17,3 20,1 2015 2016	 9,5 Toivakka 14,5 Kangasniemi 20,1 Joutsa 21,7 Virrat
Lapsiperheet, % perheistä (P) 	 -7.72 2011 - 2016	 26,8 27,5 2015 2016	 27,5 Joutsa 28,1 Kangasniemi 30 Virrat 36,8 Toivakka
Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä (P) 	 7.69 2011 - 2016	 21,9 23,8 2015 2016	 13,8 Toivakka 17,5 Virrat 20,4 Kangasniemi 23,8 Joutsa

INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Työlliset, % väestöstä (P) 	-6.29 2010 - 2015	 32,8 2015	 32,8 Joutsa 33 Virrat 33,7 Kangasniemi 37,2 Toivakka
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot (P) 	-5.88 2010 - 2015	 24 2015	 22,5 Toivakka 24 Joutsa 25 Virrat 25,2 Kangasniemi
Kunnan yleinen pienituloisuusaste (P) 	-6.76 2010 - 2015	 19,3 2015	 12 Toivakka 17 Virrat 17,4 Kangasniemi 19,3 Joutsa
Lasten pienituloisuusaste (P) 	20.65 2010 - 2015	 18,7 2015	 10,7 Toivakka 12,9 Kangasniemi 17,5 Virrat 18,7 Joutsa
Työttömät, % työvoimasta (T) 	48.21 2011 - 2016	 15,7 16,6 2015 2016	 13,3 Toivakka 13,6 Virrat 14 Kangasniemi 16,6 Joutsa

INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista (P) 	4.42 2011 - 2016 →	 33,3 33,1 2015 2016	 31,6 Kangasniemi 33,1 Joutsa 34,7 Virrat 37,5 Toivakka

INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm (P) 	-2.63 2009 - 2014 →		 Joutsa

INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä (P) 	-6.36 2011 - 2016	 66,3 64,8 2015 2016	 37,7 Toivakka 64,8 Joutsa 66,9 Kangasniemi 71,8 Virrat

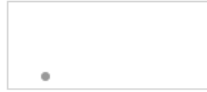
INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta (T)	-11.58 2010 - 2015	84 2015	0 Kangasniemi 51 Toivakka 84 Joutsa 120 Virrat
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta (P)	10.14 2011 - 2016	3222 2015 2964 2016	2460 Toivakka 2713 Kangasniemi 2749 Virrat 2964 Joutsa
Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (T)	55.93 2010 - 2015	9,2 2015	3,8 Virrat 6,9 Kangasniemi 7,6 Toivakka 9,2 Joutsa
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)	-22.83 2011 - 2016	10,6 2015 9,8 2016	8,2 Toivakka 9,8 Joutsa 10,7 Virrat 11,7 Kangasniemi
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (T)	-21.43 2011 - 2016	4,9 2015 4,4 2016	3 Toivakka 4,4 Joutsa 4,5 Virrat 5,5 Kangasniemi
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä (P)	-29.15 2011 - 2016	1217 2015 1276 2016	1276 Joutsa 1302 Toivakka 1497 Kangasniemi 1962 Virrat
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä (P)	-29.06 2011 - 2016	1356 2015 1367 2016	1206 Kangasniemi 1367 Joutsa 1489 Toivakka 1958 Virrat

INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)	3.23 → 2011 - 2016	 2,9 3,2 2015 2016	 1,9 Toivakka 2,9 Virrat 3,2 Joutsa 3,9 Kangasniemi
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (T)	-1.10 → 2011 - 2016	 64,1 63,2 2015 2016	 61,5 Virrat 62,5 Toivakka 63,1 Kangasniemi 63,2 Joutsa
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)	-12.12 2011 - 2016	 3,1 2,9 2015 2016	 1,9 Toivakka 2,3 Virrat 2,5 Kangasniemi 2,9 Joutsa
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (T)	3.57 → 2010 - 2015	 92,8 2015	 85,4 Toivakka 89,3 Kangasniemi 91,1 Virrat 92,8 Joutsa
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä (T)	-6.06 2011 - 2016	 50,2 49,6 2015 2016	 41,5 Toivakka 43,8 Virrat 44,9 Kangasniemi 49,6 Joutsa
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)	-20.48 2011 - 2016	 13,6 13,2 2015 2016	 9,7 Virrat 12,2 Kangasniemi 13,2 Joutsa 16,1 Toivakka
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (T)	5.71 2010 - 2015	 3,7 2015	 3,6 Virrat 3,7 Joutsa 4,4 Kangasniemi

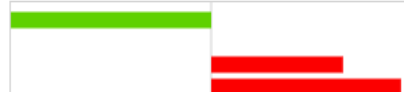
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä (T)

2010 - 2015

5,6
2015

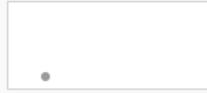
1,8 Virrat
5,6 Joutsa
8,1 Kangasniemi
9,2 Toivakka

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä (T)

2010 - 2015

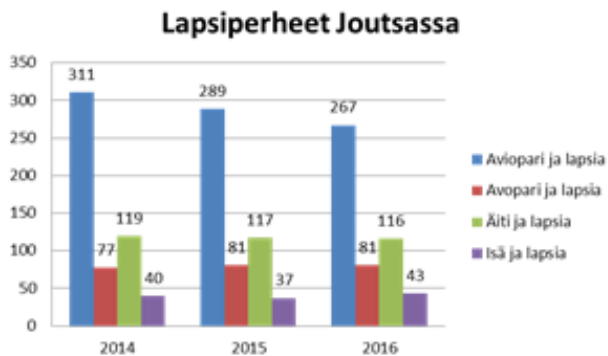
1,6
2015

1,6 Joutsa
2,4 Kangasniemi
5,4 Toivakka
7 Virrat

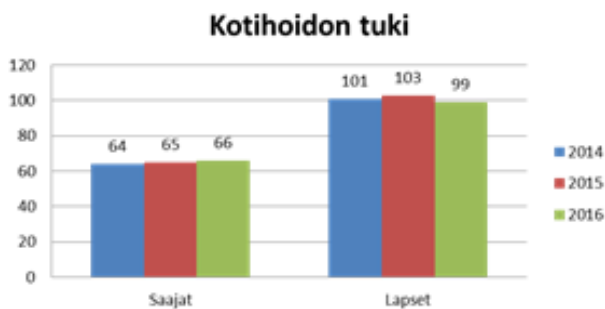
INDIKAATTORIT	MUUTOS (%)	SUUNTA	VERTAILU
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta (P)	 -29.44 2011 - 2016	 1589 1587 2015 2016	 1587 Joutsa 1670 Toivakka 1773 Kangasniemi 2121 Virrat
Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, keskimääräinen hoitoaika (T)	 18.09 2010 - 2015	 11,1 2015	 5,6 Toivakka 11,1 Joutsa 19,9 Virrat 31,5 Kangasniemi
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä (T)	 -39.95 2010 - 2015	 275,2 2015	 211,4 Toivakka 275,2 Joutsa 496,4 Virrat 530 Kangasniemi

Lapset, nuoret ja lapsiperheet Joutsassa:

Joutsassa lapset saavat olla lapsia. Leikkipaikkoja, turvallista ympäristöä ja harrastusmahdollisuuksia on paljon. Varhaiskasvatuksessa on sekä perhepäivähoitoa, ryhmäperhepäiväkoteja että päiväkoteja. Koulutie on perusopetuksessa joko Joutsan yhtenäiskoulu tai Kurkiauran tai Mieskonmäen koulu. Opintojaan voi jatkaa omassa kunnassa ylioppilaaksi asti.

Kunnan on huolehdittava lakisääteisistä tehtävistä, kuten kustannettava lastenhoidon tuki, vastattava päivähoitotarpeen kysyntään sekä järjestettävä esiopetusta perusopetuslain mukaisesti. Joutsassa 2016 kotihoidon tukea saavia perheitä oli 66, edellisenä vuonna heitä oli 65. Joutsan varhaiskasvatuksessa olevin lasten määrä vuonna 2016 oli 151 lasta, edellisenä vuonna määrä oli 150 lasta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja ennaltaehkäisevän työn painopistealueita ja kehittämisen kohteita ovat varhainen ennakointi peruspalveluissa, moniammatillisen yhteistyön tehostaminen, osallisuuden vahvistaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Joutsassa varhaiskasvatuksen peruspalvelut ovat kunnossa, vanhempien ja lasten osallisuus tiedostetaan toiminnassa, yhteisyyttä tehdään moniammatillisesti ja hyvinvointia ja terveyttä edistetään osallistamalla maakunnallisiin ja kunnallisiin projekteihin ja lasten syrjäytymistä pyritään ehkäisemään varhaiskasvatuserityisistä lähtien. Erityislastentarhanopettajan palvelut ostetaan Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta, sillä erityislastentarhanopettajan resurssit eivät tällä hetkellä ole riittävät. Tätä palvelua tarvittaisiin huomattavasti enemmän.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan valtakunnallisia varhaiskasvatuksen linjauksia ja Joutsan kunnan omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017. Jokaiselle lapselle laaditaan oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä lapsen sekä lapsen vanhempien tai huoltajien kanssa (osallisuuden tukeminen). Esiopetuksessa otettiin käyttöön uusi esiopetussuunnitelma 1.8.2016. Esiopetuksessa laaditaan jokaiselle lapselle oma esiopetussuunnitelma. Esiopetuksessa noudatetaan myös oppilashuoltolakia (8/2014).

Lastensuojeluilmoitusten huolia ovat aiempina vuosina olleet koulusta poissaolot ja koulunkäynnin laiminlyönnit, keskittymisvaikeudet, motivaatio-ongelmat, uhmakkuus ja sääntöjen rikkominen, lasten ja nuorten päihteiden käyttö tai päihteiden hallussapito, rikollisuus, käytösongelmat, perheväkivalta tai huoli lapsen olemuksesta, ahdistuneisuus ja pelot sekä väkivaltainen käyttäytyminen. Perheeseen

liittyviä huolia ovat olleet lasten huoltoon ja kasvatukseen liittyvät asiat, päihteiden käyttö, perheväkivalta ja mielenterveysongelmat.

Lastensuojeluilmoitusten määrä Joutsassa 2013-2016:							
				2013	2014	2015	2016
Lastensuojeluilmoitusten määrä				100	118	135	111
Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset				1	4	4	5
Palvelutarpeen arvioiden määrä				16	28	18	22

Neuvolat Joutsassa

Joutsan neuvolatoiminta on Keski-Suomen Seututerveyskeskuksen järjestämää. Joutsassa toimii äitiys- ja lastenneuvola sekä perhesuunnitteluneuvola.

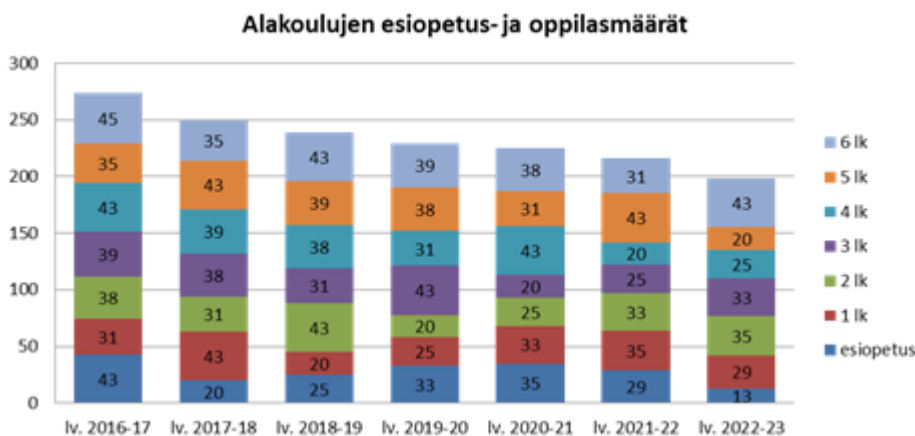
Neuvolatoiminnan tarkoituksena on tukea ja auttaa yksilöitä ja perheitä löytämään heidän voimavaransa oman hyvinvointinsa edistämiseksi. Neuvolapalveluita toteutetaan paikallisesti sovellettuina valtakunnallisten suositusten ohjaamina. Terveyden edistäminen, sairauksien ennaltaehkäisy ja varhainen toteaminen ovat tärkeä osa neuvoloiden työtä.

Toiminta perustuu määräaikaistarkastuksiin ja yksilöllisesti sovittuihin käynteihin terveydenhoitajan ja/tai lääkärin vastaanotolla. Neuvolat tarjoavat vastaanottokäyntien lisäksi puhelinneuvontaa, terveydenhoitajan kotikäyntejä yhdessä ennaltaehkäisevän perhetyöntekijän kanssa sekä ryhmätoimintaa. Keväästä 2017 alkaen on uutena toimintamuotona tullut neuvolaan sähköinen ajanvaraus sekä sähköinen yhteydenottopyyntö Hyvis- portaalin kautta (www.hyvis.fi)

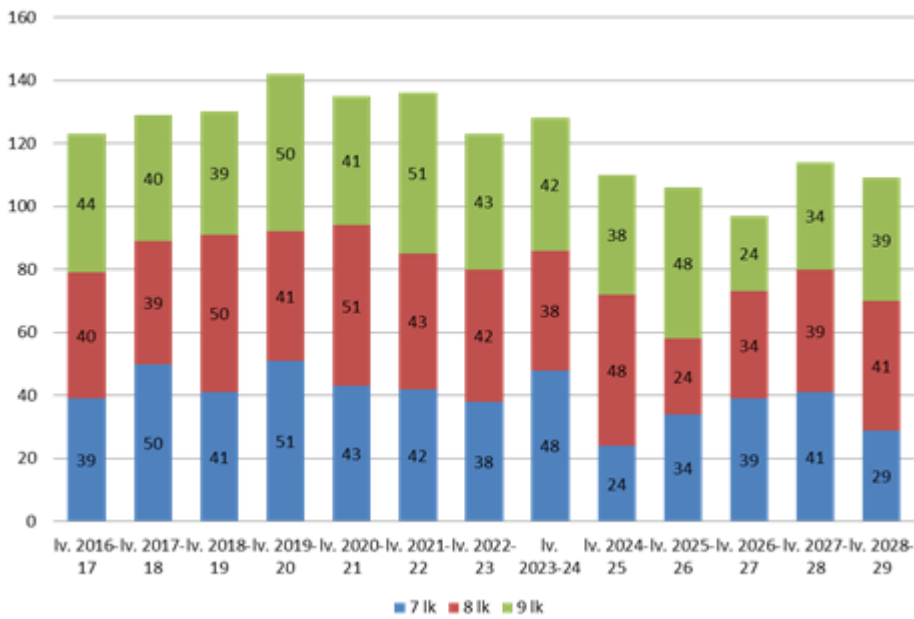
Neuvolat tekevät moniammatillista yhteistyötä sekä paikallisesti että seudullisesti eri toimijoiden kanssa, mm. sosiaalitoimi, koulutoimi, varhaiskasvatus, perheneuvola, erikoissairaanhoido. Paikallisista toimijoista ovat tiiviissä yhteistyössä neuvolan kanssa edellä mainittujen lisäksi puheterapia, toimintaterapia, psykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja. Neuvolan terveydenhoitajat osallistuvat myös moniammatilliseen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma- (LAPE) hankkeeseen.

Peruskouluopetus

Peruskouluopetusta annetaan Kurkiauran ja Mieskonmäen kouluilla luokilla 1–6. Joutsan yhtenäiskoulussa annetaan opetusta luokilla 1-9. Alla olevissa taulukoissa on esitetty nykyiset oppilasmäärät sekä ennusteet tulevista oppilasmääristä Joutsan kouluissa.

Yhtenäiskoulun yläkoulu

Perusopetuksen tavoitteena on erityisopetuksen laadun kehittäminen aineen- ja luokanopettajien sekä erityisopettajien välistä yhteistyötä ja osaamista tukemalla. Toimivien erityispedagogisten linjausten ja käytänteiden luominen on myös tavoitteena osana ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä lasten ja nuorten koulunkäynnin tukemiseksi.

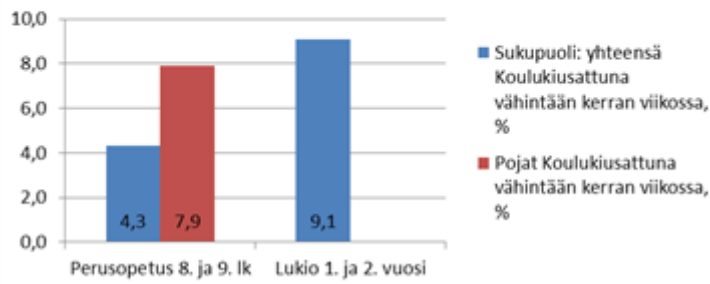
Yhtenäiskoulussa opettajien työhyvinvoinnin – ja välillisesti oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi koulussa toimii aktiivinen työhyvinvointitiimi.

Kouluterveyskysely

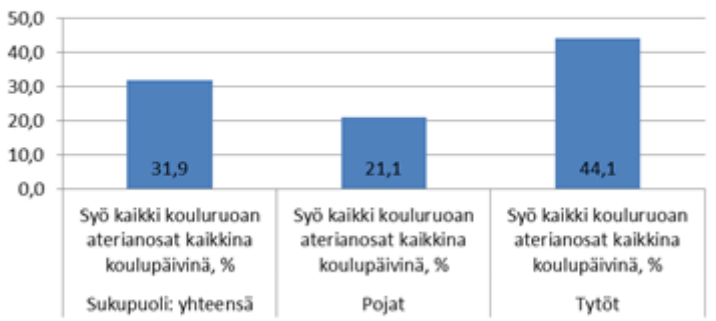
Kouluterveyskyselystä saadaan runsaasti laadukasta ja kattavaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saannista ja tarpeisiin vastaavuudesta. Kunnan tulee hyödyntää kouluterveyskyselyn vastauksia hyvinvointijohtamisessa, esimerkiksi laadittaessa hyvinvointikertomusta, lapsi- ja nuorisopoliittista ohjelmaa tai lastensuojelusuunnitelmaa. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Alla on esitetty vuoden 2017 kouluterveyskyselyn tuloksia Joutsan osalta:

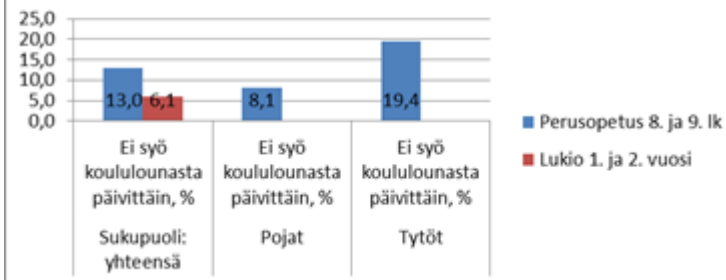
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, 8. ja 9. lk sekä lukio1. ja 2. vuosi

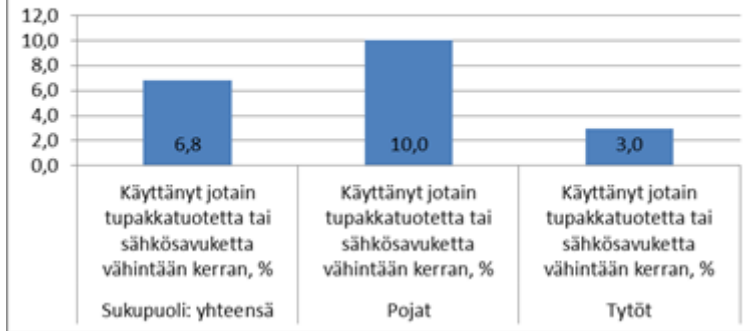
Kouluruokailu, 4. ja 5. lk

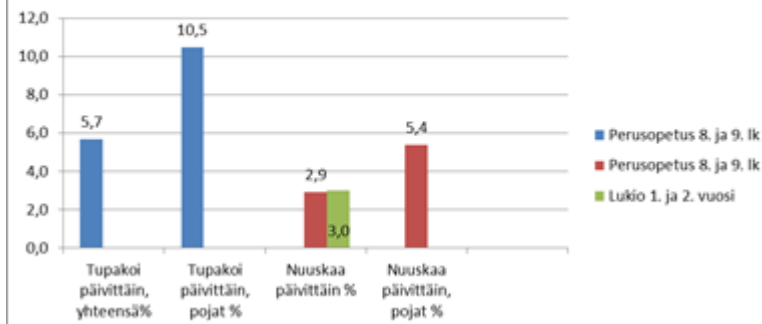
Kouluruokailu, lukio

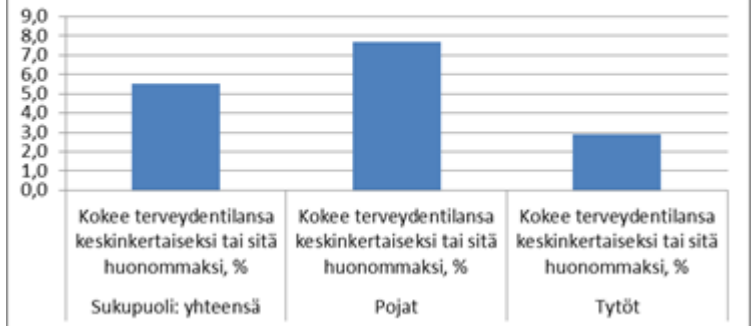
Tupakkatuotteiden käyttö, 4. ja 5.lk

Tupakointi/nuuskaus

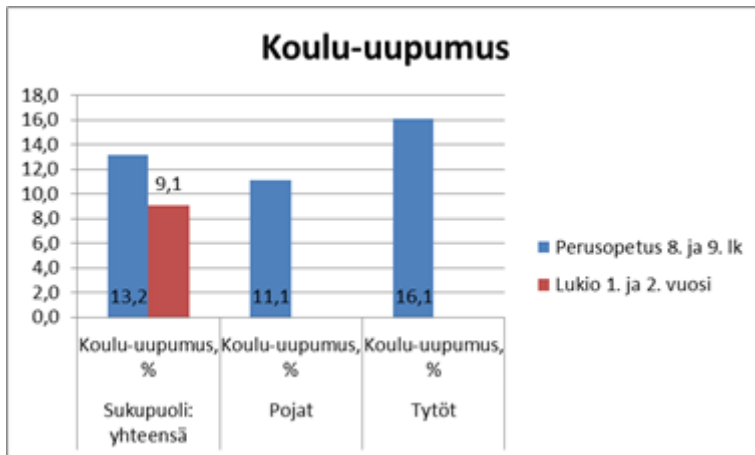

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi/huonoksi, 4. ja 5. lk

Terveydentilan kokeminen keskinkertaiseksi/huonoksi

Liikkuva koulu- ohjelma:

Ohjattua toimintaa, kuten pelejä ja leikkimielisiä kilpailuja on kevät- ja syyskaudella ulkoviituntien aikana sekä talvikaudella sisätiloissa 3-4 päivänä viikossa. Toimintaan osallistuvat sekä alaluokkien että yläluokkien oppilaat joko yhdessä tai erikseen luokittain. Toimintamalleina Joutsassa on säännöllinen välituntitoiminta, toiminnallisuus oppitunneilla. Käytännöt ovat käytössä perusopetuksessa ja lukiossa. Tämän Liikkuva koulu - toiminnan vakiinnuttaminen onkin tavoitteena osana koulun toimintatapoja ja arkea.

Syödään ja opitaan yhdessä- suositus:

Joutsan yhtenäiskoulussa on otettu käyttöön Syödään ja opitaan yhdessä – suositus. Suosituksen tavoitteena on Terveystieteiden toimintaohjelman 2017 mukaan ohjata lapsia tekemään terveytensä kannalta hyviä valintoja. Syyslukukauden 2017 aikana pyritään siirtämään suosituksen mukaiset toimintamallit osaksi koulun arkea ja näin saada se käytäntöön edistämään lasten ja nuorten hyvinvointia.

KiVa-koulu® toiminta ja tilannekartoituskysely 2017:

KiVa Koulu® on Turun yliopistossa kehitetty kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Se on Suomen lisäksi käytössä useassa muussakin maassa. Tutkimuksissa on todettu KiVan olevan yksi tehokkaimmin kiusaamista ehkäisevistä ohjelmista. Tavoitteena on oppilaiden turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden lisääntyminen sekä kiusaamisen väheneminen. Joutsassa saatetaan toteuttaa myös koulukiusaamiseen liittyviä kyselyjä oppilaille koulun toimesta.

KiVa- koulu tilannekartoituskyselyyn vastasi Joutsassa keväällä 2017 yhteensä 214 oppilasta. Tulosten perusteella oppilaita, jotka ilmoittivat kiusanneensa muita kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin oli 6 % vastaajista eli 13 oppilasta (kaikissa kouluissa luku oli 4 %). Oppilaita, jotka ilmoittivat joutuneensa kiusatuiksi kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin oli 13 % vastaajista eli 28 oppilasta (kaikissa kouluissa luku oli 11 %). Oppilaita, jotka ilmoittivat joutuneensa kiusatuksi internetin kautta kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin oli 4 % eli 6 oppilasta. Tämä kysymys oli suunnattu vain luokka-asteille 4-9. Vastaukset painottuivat yläkouluun (kaikissa kouluissa luku oli 3 %).

Kyselyssä selvitettiin myös opettajien suhtautumista kiusaamiseen. Tulosten perusteella näyttäisi siltä, että Joutsan yhtenäiskoulussa opettajien suhtautuminen koetaan hieman enemmän kiusaamisen vastaiseksi kuin kaikissa kouluissa (luvut: Joutsa 3.4 ja kaikki koulut 3.3). Samoin oppilaat kokivat, että opettajat olivat toimineet kiusaamisen estämiseksi (luvut: Joutsa 2.2 ja kaikki koulut 2.1) Näissä tulos oli sitä parempi, mitä suurempi luku oli. Sen sijaan huoltajien suhtautuminen kiusaamiseen koettiin vähemmän kiusaamisen vastaiseksi Joutsassa kuin kaikissa kouluissa (luvut: Joutsa 3.3 ja kaikki koulut 3.5).

Oppilaiden kokemus koulun ilmapiiristä oli samalla tasolla kaikkien kyselyyn osallistuneiden koulujen kanssa (luvut: Joutsa 3.1 ja kaikki koulut 3.1). Kokemus hyväksytyksi tulemisesta koulussa/luokassa oli Joutsan koulussa arvioitu luvulla 3.2 ja kaikissa kouluissa 3.3. Tässä alakoulun oppilaiden kouluvihtyvyys oli parempi kuin yläkoululaisten.

sekä sosiaalista vahvistumista. Joutsan kunnan nuorisotila eli Nuorisokahvila on avoinna keskiviikko- ja perjantai-iltaisina yhteensä seitsemän tuntia viikossa. Tila toimii myös nuorisovaltuuston kokous- ja kokoontumispaikkana sekä etsivä nuorisotyöntekijän toimitilana. Vapaa-aikatoimi järjestää nuorisoihtojen lisäksi nuorten tapahtumia, nuorten kesätöitä, kesäleirejä sekä vastaa Joutsan nuorisovaltuuston toiminnasta sekä etsivästä nuorisotyöstä. Nuorisoyhdistyksiä tuetaan avustuksin.

Nuorisovaltuusto Joutsassa

Joutsan nuorisovaltuusto on 13–19 -vuotiaiden joutsalaisten nuorten vaikuttamiskanava, joka pyrkii parantamaan nuorten osallisuutta sekä kehittämään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisovaltuusto on poliittisesti- ja uskonnollisesti sitoutumaton ryhmä. Joutsan nuorisovaltuustoon kuuluu tällä hetkellä seitsemän jäsentä. Heidät valittiin nuorisovaltuustoon haluavista nuorista.

Nuorisovaltuusto voi päättää muun muassa erilaisten tapahtumien järjestämisestä ja se voi tehdä ehdotuksia sekä antaa palautetta kunnalle. Nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus vapaa-aika- ja nuorisosaostossa. Valtuustolla on oma budjetti, joka turvaa valtuuston itsenäisen toiminnan. Nuorisovaltuusto voi vaikuttaa myös nuorisokahvilan aukioloaikoihin ja hankintoihin. Nuorisokahvila onkin muodostunut tärkeäksi paikaksi joutsalaisille nuorille.

Etsivä nuorisotyö

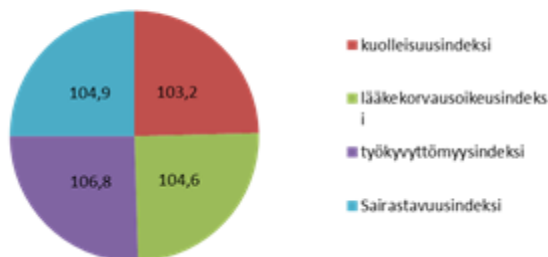
Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin sekä auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivänuorisotyöntekijä työskentelee kunnassa tiiviissä yhteistyössä mm. yhtenäiskoulun, sosiaalitoimen, vapaa-aikatoimen, Seututerveyskeskuksen, poliisin, te-toimiston ja nuorten työpajan kanssa.

Aikuiset, työikäiset Joutsassa:

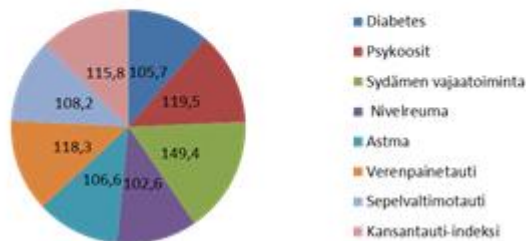
Jokaiselle Suomen kunnalle on laskettu Kelan rekisteritietojen avulla indeksilukuja, jotka kertovat, kuinka yleisiä niin sanottujen kansantautien erityiskorvausoikeudet ovat suhteessa koko maan keskiarvoon (= 100). Laskennassa käytetään vuoden lopun väestötietoja sekä tietoa erityiskorvausoikeuksien voimassaolosta vuoden lopussa.

Sairastuvuusindeksi kertoo, miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan keskiarvoon (= 100). Maakuntien sisällä on sairastavuudessa merkittäviä eroja kuntien välillä. Esimerkiksi koko Keski-Suomea tarkasteltaessa sairastuvuusindeksi oli 106,3 kun Joutsassa luku oli 104,9. Kuolleisuusindeksi Keski-Suomessa oli 103,6, Joutsassa vastaava luku oli 103,2.

Terveyspuntarin sairastuvuusindeksi 2016

Kansantaudit Joutsassa 2016/ Terveyspuntari

Suomessa on havaittavissa huomattavia alueellisia eroja sairastavuudessa ja kuolleisuudessa myös maan eri osien välillä. Vertailun vuoksi esimerkiksi Ahvenanmaalla sairastuvuusindeksi oli 76,8 ja kuolleisuusindeksi 96,5. Sen sijaan esimerkiksi Kainuussa sairastuvuusindeksi oli 120,2 ja kuolleisuusindeksi 106,1.

Työikäisessä väestössä terveyserot ovat selkeitä lähes kaikilla terveyden ja hyvinvoinnin mittareilla mitattuna (THL 2016). Alempien sosiaaliryhmien koettu terveys ja elämänlaatu ovat huonompia, elintavat epäterveellisemmät, ennenaikainen kuolleisuus suurempaa, elinvoimaiset vuodet vähäisempiä sekä toiminta- ja työkyky heikompaa. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisessa on pohjimmiltaan kysymys hyvien valintojen mahdollistamisesta. Esimerkiksi kunnan kulttuuri- ja liikuntapalveluiden saatavuuden parantaminen, yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen ovat merkittävässä asemassa. Työikäinen väestö ja tällöin myös yksilöt itse tekevät pääosan valinnoistaan asetettujen mahdollisuuksien rajoissa.

Alla on lueteltuna muutamia asioita, joihin tulisi kiinnittää huomiota ja panostaa lisää aikuisten ja työikäisten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnassa:

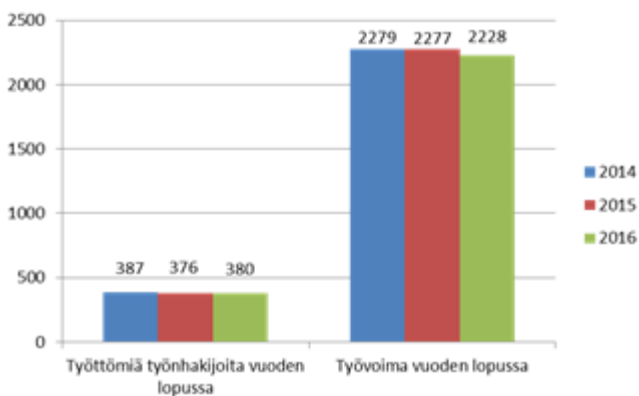
- Varhainen puuttuminen
- Osallistaminen omien työolojensa kehittämiseen

- Työterveyshuollon kattavuuden parantaminen
- Vaikeasti työllistyvien työllistämispolut
- Syrjäytymisvaarassa olevien tukeminen, erityisesti pitkäaikaistyöttömien tukeminen ja heidän työterveyshuoltonsa järjestäminen sekä työkyvyn ylläpitäminen
- Osallisuus, yhteisöllisyys myös työttömyyden kohdatessa
- Edulliset ja ilmaiset sekä saavutettavissa olevat harrastusmahdollisuudet työkäisille ja heidän perheilleen
- Työn ja perheen yhteensovittaminen eri elämänvaiheissa
- Tarpeenmukaisen kuntoutuksen kehittäminen
- Koulutuksen ja kehittymisen mahdollistaminen

Aikuis- ja diabetesneuvola

Aikuisneuvolasta saa tukea oman terveyden hoitoon liittyvissä asioissa. Tällaisia ovat esimerkiksi elintapaohjaus (painonhallinta, tupakasta vieroitus), pitkäaikaissairauksien ehkäisy ja seuranta sekä rokotukset. Diabetesneuvolasta saa neuvontaa ja opastusta diabeteksen ehkäisyyn, varhaiseen toteamiseen ja hoitoon liittyvissä asioissa.

Työttömyys

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 18,4 % helmikuussa 2017 ja toukokuussa 2017 luku oli 13,9 %. Vastaavasti vuoden 2016 helmikuussa luku oli 16,9 %.

Työttömien terveystarkastukset

Kunnan tehtävänä on järjestää työttömien terveystarkastukset. Terveystarkastusten lisäksi kunnan on tehtävä terveydenhuollon järjestämissuunnitelma, joka sisältää myös työttömien terveystarkastukset.

Vastuu työttömän työ- ja toimintakyvyn arvioinnin koordinoimisesta on TE-toimistolla.

Kunnan järjestämän terveystarkastuksen ja terveystarkastusten on tuettava työttömän työ- ja toimintakykyä, ehkäistävä sairauksia sekä edistettävä mielenterveyttä ja elämänhallintaa. Tarvittaessa henkilöt on ohjattava hoitoon tai lääketieteelliseen, ammatilliseen tai sosiaaliseen kuntoutukseen.

Työttömien työ- ja toimintakykyä täytyy arvioida työttömyyden eri vaiheissa perusterveydenhuollossa ja tarpeen vaatiessa erikoissairaanhoidossa.

Työttömille tarkoitettujen työpajojen toimintaa kehitetään Joutsassa voimakkaasti vuonna 2018 seuraavilla tavoilla:

- Kokonaisvaltainen työote: joka tarkoittaa, että kaikki työttömät ovat asiakkaita ja asiakkaita palvellaan monialaisesti työpajoilla. Palvelutarpeen arvioinnit ja palvelusuunnitelmat työttömille pyritään tekemään työpajoilla ja te-toimiston kanssa yhteistyössä laadittaviin

aktivointisuunnitelmiin osallistutaan monialaisesti. Myös työttömien terveystarkastuksia kehitetään, samoin palveluohjausta.

- Palveluohjaus ja sosiaaliohjaus/-työ viedään työpajoille.
- Työvarikosta tulee Ekocenter, jolloin toiminta muuttuu kierrätyspainotteiseksi.
- Työpajat yhdistetään Helperin ja muun kunnan päivätoiminnan kanssa yhteiseksi kokonaisuudeksi, mikä mahdollistaa yhteisen toiminnan työyksiköissä.
- Erilaisia toimintamahdollisuuksia lisätään asiakkaille tulevaisuudessa.

Joutsassa aloitti 1.8.17 pienten kuntien Työkkäri-hanke. Kaksi työntekijää muun muassa etsivät Joutsassa työttömiä asiakkaita, tekevät yritysvierailuja ja etsivät työttömille aktiivisesti työ- ja opiskelupaikkoja. Hanke on kaksivuotinen.

Ikäihmiset

Joutsan kunnan ikäihmisten palveluiden ensisijaisena tavoitteena on varmistaa, että alueella ikäännyttään virkeänä, pidetään elämän ohjaket omissa käsissä myös ikääntyessä, pysytään hyväkuntoisina ja ollaan aktiivisesti mukana arjessa sekä asutaan kotona tai kodinomaisissa asumispalveluyksiköissä. Ikääntyville järjestettävien palveluiden tarkoituksena on tukea ja auttaa asiakasta selviytymään mahdollisimman pitkään tutussa kotiympäristössä.

Ikääntyville henkilöille suunnatut palvelut järjestetään tarve- ja voimavara- lähtöisyyteen perustuen yhteistyössä asiakkaan, hänen läheistensä ja eri toimijoiden kanssa. Vanhustenhuollon peruslähtökohta on jokaisen vanhuksen omat yksilölliset tarpeet, toiveet ja arvostukset. Lisäksi korostetaan vanhuksen ihmisarvon ja autonomian kunnioittamista, oikeudenmukaisuutta ja osallistumista.

Ikäihmisten terveystarkastukset

Laajaan ikäänntyvien ennaltaehkäisevään terveystarkastukseen kutsutaan samana vuonna 70 vuotta täyttävät henkilöt, jotka eivät ole säännöllisen kotihoidon piirissä tai laitoshoidossa. Tarkastuksen suorittaa terveydenhoitaja ja tarvittaessa hän voi ohjata asiakkaan mm. fysioterapeutille, mielenterveys- tai päihdetyöntekijälle, depressiohoitajan vastaanotolle tai suun terveydenhuoltoon. 70 vuotta täyttävien terveystarkastuksiin vuonna 2016 osallistui 88 % (65 henkilöä) kutsutuista.

75-vuotiaille tehtiin ennaltaehkäiseviä terveystarkastuksia kotihoidon toimesta, samoin kaikille 80 vuotta täyttävälle tehtiin ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä. 75- vuotiaista kutsutuista 77 % osallistui terveystarkastukseen (71 henkilöä), 80- vuotiaista 66 % osallistui (31 henkilöä).

Palvelutarpeen arviointi ja kotihoito:

Vanhuspalvelujen järjestämistä edeltää palvelutarpeen arviointi. Aloite palvelutarpeen arviointiin voi tulla ikäihmiseltä itseltään tai hänen läheiseltään. Palvelutarpeen arviointia voi pyytää 75 vuotta täyttänyt henkilö tai Kelan erityishoitotuen saaja. Palvelutarpeen kartoituksesta otetaan yhteyttä kotihoidon esimieheen tai kotihoidon vastaavaan sairaanhoitajaan. Myös terveydenhuollon ammattihenkilö voi ilmoittaa palvelutarpeesta ennen iäkkään henkilön kotiuttamista terveydenhuollon laitoshoidosta. Palvelutarpeen arvioinnissa asiakkaan toimintakyky selvitetään voimavarakartoituksella / palvelusuunnitelmalla, jossa huomioidaan asiakkaan elämän kokonaisuus ja palvelut suunnitellaan yksilöllisesti asiakkaalle. Kun palvelutarve on arvioitu, laaditaan yhteistyössä asiakkaan kanssa palvelusuunnitelma, jossa määritellään iäkkään henkilön toimintakykyä koskevan arvion perusteella, millainen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kokonaisuus tarvitaan hänen hyvinvointinsa, terveytensä, toimintakykynsä ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä hänen hyvän hoitonsa turvaamiseksi.

Kotihoidon tavoitteena on turvata ikäänntyvien joutsalaisten itsenäinen selviytyminen omassa kodissaan. Kotiin annettavilla palveluilla mahdollistetaan asiakkaan toimintakyvyn säilyminen omatoimisuutta tukien. Kotihoidon henkilöstön tehtävänä on turvata asiakkaan sairaanhoidon, hoivan ja huolenpidon tarve.

Kunnan järjestämä palveluasuminen:

Tehostettua palveluasumista tarjotaan Joutsassa Palvelukeskus Jousessa ja Leivonmäellä Mäntypirtissä. Palvelukeskus Jousessa osa paikoista on varattu lyhytaikaishoitoon. Lyhytaikaishoidon tarkoitus on tukea kotona asumista sekä hoitavan omaisen jaksamista. Mäntypirtti on ympärivuorokautista tehostettua palveluasumista toteuttava yksikkö.

Palvelukeskus Huuponhovi Leivonmäellä on pitkäaikaislaitoshoidon toteuttava yksikkö. Huuponhovi on kodinomainen pitkäaikaishoidon yksikkö.

Palveluasumisessa asiakas maksaa vuokran, hoivamaksun sekä käyttämänsä tukipalvelut. Maksut määräytyvät perusturvalautakunnan vuosittain hyväksymien vanhuspalveluiden asiakasmaksujen mukaan.

Kunnassa on myös yksityisiä asumispalveluiden tuottajia. Joutsan kunta on ottanut käyttöön tehostetun palveluasumisen palvelusetelin. Palveluseteli sisältää ympärivuorokautiset palvelut, tarvittavan ohjauksen, avustamisen, hoidon, toimintakyvyn tukemisen sekä ateriat. Kunta voi tarjota palvelusetelin käyttömahdollisuutta niille asiakkaille, jotka täyttävät tehostettuun palveluasumiseen pääsyn myöntämiskriteerit.

Hoitopäivätilasto:

HOITOPÄIVÄT		
	2015	2016
Huuponhovin hoitopäivät	5519	5720
Jousen hoitopäivät	12469	14630
Kirkkokankaan hoitopäivät	2920	881
Mäntypirtin hoitopäivät	2920	2893
Ostetut asumispäivät	782	2315
Joutsan palvelukoti	3332	3520
Ikäihmisten perhehoito	0	288
Säänn kh asiakkaat	173	183

Jousen seniorikuntosalin käynnit vuonna 2016:

Kuntosalikäynnit vuonna 2016

Ryhmä	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	yht.	keskim. / kk
Eläkkeensaajat	15	17	22	21	19	15	16	19	26	16	20	10	216	18
Kankero-miehet	14	22	32	17	21	8	14	21	19	28	27	13	236	19,6
Kuulo- ja näkökerho	7	14	12	7	-	-	-	-	-	-	-	-	40	10*
Martat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Muistiyhdistys	13	21	23	32	25	11	15	23	22	26	19	10	240	20
Parkinson kerho	6	13	10	15	4	11	4	22	18	14	17	10	144	12
Reumayhdistys	-	1	-	1	-	-	2	2	2	2	3	2	15	1,9**
Roosarovat	-	1	10	5	2	-	-	-	-	-	-	-	18	4,5***
Seniorikeskus	43	104	75	90	78	31	30	118	118	90	103	51	931	77,6
Sydänyhdistys	2	16	18	-	-	-	-	-	-	6	21	-	63	12,6****
Vapaa vuoro	89	163	137	171	116	100	104	114	130	157	140	118	1539	128,25
yht.	176	372	339	358	270	176	185	319	335	339	350	214	3433	286,1
keskim. / arkipäivä	8,4	17,7	14,7	17,0	12,3	8	8,8	13,9	15,2	16,1	15,9	9,7	13,1	

*käynnejä vain ensimmäisen 4 kkn aikana

**käynnejä vain 8 kkn aikana

***käynnejä vain 4 kkn aikana alkuvuodesta

****käynnejä vain 5 kkn aikana, välissä pitkä tauko

Kunnan vuokra-asunnoissa, hissittömissä kerrostaloissa asuvat ikäihmiset Joutsassa:

Kerrostalon osoite	70 - 79 vuotiaita	80 - 89 vuotiaita	90 - vuotiaita
Jousitie 30	3	4	1
Länsitie 3	1	2	0
Länsikuja 3	1	4	2
Yhdystie 6	3	7	1
Yhdystie 8	4	1	0
Yhdyskuja 3	7	6	3
Hulikkalantie 2	1	1	0
Hulikkalantie 1	4	2	1
Rantatie 20	2	2	1
Huttulantie 2	5	0	1
Huttulantie 4	7	2	0
Huttulantie 6	5	3	0
Huttulantie 8	4	2	0
Yhteensä	47	36	10

Seniorikeskus:

Seniorikeskuksen päivätoiminta on tarkoitettu omassa kodissa asuville ikäihmisille. Seniorikeskuksessa työskentelee moniammatillinen tiimi, joka koordinoi ikääntyvien joutsalaisten ennaltaehkäisevää työtä. Päivätoiminnan tehtävänä on täydentää kotihoitoa ja sen tarkoituksena on tukea ja edistää kotona asuvien ikäihmisten terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä. Joutsassa päivätoimintaa järjestetään Seniorikeskuksessa, joka on avoinna maanantaista torstaihin.

Kukoistava kotihoito-hanke

Joutsan kunta on mukana Kukoistava kotihoito-hankkeessa, jossa I&O -kärkihankkeen tavoitteena on kehittää ikäihmisille sekä omais- ja perhehoitajille nykyistä yhdenvertaisemmat, paremmin koordinoitut ja kustannusten kasvua hillitsevät palvelut. Hankkeen toimeenpanon läpileikkaavina ajureina ovat iäkkäiden osallisuuden lisääminen, digitalisaation potentiaalin hyödyntäminen, tiedolla johtaminen sekä poikkihallinnollinen yhdessä tekeminen.

Hankkeen päätavoitteena on varmistaa, että Keski-Suomen maakunnan kaikissa kunnissa on asiakaslähtöinen, vaikuttava ja kustannustehokas kotihoito, joka toimii 24/7.

Päätavoite on jaettu kahteen toisiaan tukevaan kokonaisuuteen:

1. Kotona pärjäämistä tukevat palvelut ovat yhdenvertaiset, vaikuttavat, asiakaslähtöiset ja laadukkaat (kotikuntoutuksen ja lyha-jaksojen merkitys)
2. Toimiva kustannustehokas palvelutuotanto: resurssit kohdentuvat parhaalla mahdollisella tavalla ja prosessit ovat sujuvia

Hankkeessa asiakkaat, omaiset ja muut sidosryhmät osallistuvat arvokkaan kotihoidon (asiakasarvon) määrittelyyn ja sen myötä kotihoidon sisällön kehittämiseen (palvelulupaus).

Henkilöstö osallistuu oman työn ja johtamisen kehittämiseen jatkuvan kehityksen menetelmiä hyödyntäen, tavoitteena työn imu (työhyvinvointi). Sellaista työtä, joka ei tuota arvoa asiakkaalle karsitaan ja asiakkaan pärjäämistä edesauttavat työtavat otetaan käyttöön.

Ikäihmisten vapaaehtoistoiminta järjestöissä

Tämä päivän ikääntyneet eivät ole ainoastaan palvelujen vastaanottajia vaan aktiivisia toimijoita. Järjestöt ja vapaaehtoistoiminta tarjoaa mahdollisuuksia osallistumiseen ja osallisuuteen. Vapaaehtoisista merkittävä osa on yli 60-vuotiaita ja he toimivat aktiivisesti sekä järjestöissä että vapaaehtoispalveluissa. Vapaaehtoistoiminnan avulla tuetaan myös ikääntyneiden arjessa selviytymistä ja mielekkääseen tekemiseen osallistumista. Kunnassa tulee huomioida ikäihmisten rooli palvelujen vastaanottajina, erityisesti terveydellisten kysymysten ja palvelujen saatavuuden näkökulmasta. Varhainen tuki ja huomion kiinnittäminen ikääntymisen mukanaan tuomiin muutostilanteisiin sekä yksinäisyyden ennaltaehkäisy nousevat esiin myös vapaaehtois- ja järjestötoiminnassa.

Hyvinvointitupa-hanke 2017–2019

Joutsan Hyvinvointitupa-hankkeen tavoitteena on yhdistysten ja järjestöjen yhteistoiminnan kehittäminen ja yhdessä tekeminen, käytäntöjen luominen ja yhteisen tietoisuuden vahvistaminen. Tällainen toiminta vaikuttaa positiivisella tavalla kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä lisää osallisuutta.

Hyvinvointituvan toiminta mahdollistaa monipuolisen toiminnan kaikille kuntalaisille sekä yhteisen tilan, jonne kokoontua tai vain tulla tapaamaan muita ihmisiä. Esimerkiksi vertaistuen saaminen on helppoa ja kynnys tulla on matala. Hyvinvointitupa mahdollistaa ihmisten osallistumisen itselleen sopivaan toimintaan sekä ohjaa ja tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä tarjoamalla tietoa sekä yhteistoimintaa. Lisäksi Hyvinvointitupa mahdollistaa kunnassa toimivien kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyön ja helpon lähestymisen näiden toimijoiden järjestämään toimintaan. Lisäksi tupa on mukana tapahtumien järjestämisessä ja tapahtumapaikkana.

Tuvalla on muun muassa infopiste, jossa on esitteitä ja materiaalia hyvinvoinnista ja terveydestä sekä saatavilla olevista palveluista. Paikan päällä on myös mahdollisuus palveluohjaukseen. Lisäksi tiloista löytyy verenpaineenmittausmahdollisuus ja kirjanvaihtopiste sekä useampia huoneita, jotka ovat käytettävissä erilaisiin kokoontumisiin ja tapahtumiin. Hyvinvointitupa on avoinna arkisin kello 9-13 ja paikalla on aina ns. päivystäjä, joka huolehtii kävijöistä ja vastaa heidän tarpeisiinsa. Vapaaehtoiset päivystäjät eri yhdistyksistä ovatkin avainasemassa Hyvinvointituvan toiminnan ylläpitämisen kannalta. Tiloja voi varata myös illoiksi ja viikonlopuiksi tarvittaessa ja osa tapahtumista onkin painottunut iltoihin. Hanke on Maaseutukehitys ry:n rahoittama (<http://www.joutsa.fi/sosiaalipalvelut/joutsan-hyvinvointitupa-hanke/>).

Ikäihmisten palveluopas

Palveluoppaaseen on koottu uusimmat, päivitetty tiedot ikäihmisten palveluista ja ajankohtaisista asioista. Opasta päivitetään jatkuvasti tietojen muuttuessa, jotta sen tiedot ovat paikkansa pitäviä ja ihmisten on helppo löytää esimerkiksi tarvitsemansa yhteystieto (<http://www.joutsa.fi/sosiaalipalvelut/ikaihminen-palvelut/>).

Seututerveyskeskuksen ja vanhuspalveluiden yhteistyön kehittäminen

Joutsan kunnan vanhuspalvelut ja Seututerveyskeskus ovat lähteneet kehittämään yhteistyötä niin, että asiakkaan palveluiden järjestäminen on keskiössä tulevan Sote- ja maakuntauudistuksen linjausten mukaisesti. Yhteistyötä tehdään palveluprosessien kehittämisessä ja henkilöstön osaamisen vahvistamisessa.

Omaishoitajien terveystarkastukset

Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset suunnataan ensisijaisesti kunnan kanssa omaishoitosopimuksen tehneille omaishoitajille. Tarkastukset ovat omaishoitajalle vapaaehtoisia. Terveystarkastus ei ole välttämättä tarpeellinen esimerkiksi silloin, kun omaishoitaja on työterveyshuollon piirissä tai kun kyseessä on lyhytaikainen omaishoito. Suositeltavaa on, että

tarkastukseen kutsutaan pitkään omaishoitajina toimineet henkilöt. Tarkastusmahdollisuutta on suositeltavaa tarjota omaishoitajille noin kahden vuoden välein.

Kunta voi sovittaa omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastusten toteuttamisen yhteen kunnassa olemassa olevien hyvinvointia ja terveyttä edistävien palvelujen kanssa. Kunta voi toteuttaa tarkastuksia esimerkiksi osana ikääntyneille henkilöille tehtäviä terveystarkastuksia.

Tällä hetkellä (syyskuu 2017) Joutsassa on 42 omaishoitajaa, heistä nuorin on 29-vuotias, vanhin 87-vuotias. Omaishoitajien keski-ikä kunnassa on 68 vuotta.

Turvallisuus, viihtyvyys, osallisuus

Elinympäristö on yksi hyvinvoinnin ja terveyden perusedellytys. Kunnan tekninen-, ympäristö- ja maankäyttösektori luovat toimivaa fyysistä elinympäristöä ja seuraavat sen toteutumista. Elinympäristön asiantuntemus onkin hyvin tärkeä osa hyvinvointikertomustyötä.

Terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioon ottava asuinympäristö voidaan turvata maankäytön suunnittelulla, kaavoituksella ja rakennussuunnittelulla. Ilman rakennuksia, asuntoja, liikennettä, virkistysalueita ja palveluille osoitettuja paikkoja kunnassa ei olisi asukkaita. Joutsan ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoitaa Jyväskylän kaupungin ympäristöterveydenhuollon palveluyksikkö.

Kunnan ylläpitämiä teitä ovat Joutsan ja Leivonmäen asemakaava-alueiden kadut ja kevyenliikenteen väylät. Muita tienpitäjiä ovat valtio (Keski-Suomen Ely-keskus) ja yksityiset tiekunnat. Joutsan kunnan ylläpitämiä kevyen liikenteen väyliä on Joutsassa 9568 jm (juoksumetri) ja Leivonmäellä 776 jm. Tämän lisäksi on AVI:n ylläpitämiä kevytväyliä.

Kulttuuripalvelut ovat kunnissa sivistyksen, henkisen kasvun, oppimisen ja kansalaisvalmiuksien kehittämistä. Kulttuuritoiminnan kautta tarjotaan virikkeitä, virkistystoimintaa ja elämyksiä. Kulttuuripalvelut voivat osaltaan ennaltaehkäistä kuntalaisten syrjäytymistä. Joutsan kunnassa on kulttuuryöryhmä, joka on kunnan ja kulttuurijärjestöjen yhteinen toimielin. Se toimii sivistyslautakunnan alaisuudessa. Tehtävänä on kehittää kulttuuritoimintaa ja aktivoida kansalaisjärjestöjä. Työryhmä voi valmistella kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa yhdessä esimerkiksi erilaisia tilaisuuksia.

Kirjastot

Esimerkiksi kirjasto voi vaikuttaa kuntalaisten oppimiseen, lukutaitoon ja hyvinvointiin. Joutsassa toimii pääkirjaston lisäksi Leivonmäen lähikirjasto ja Mieskonmäen ja Rutalahden lainausasemat. Joutsan kirjaston kotipalvelu on tarkoitettu niille joutsalaisille, jotka eivät korkean iän, vamman tai liikuntaesteiden takia voi itse asioida kirjastossa. Kirjaston kotipalvelu on maksutonta, eikä kotipalvelun asiakkailta peritä varaus- tai myöhästymismaksua. Kirjaston kotipalvelu toimii sosiaalitoimen kotihoidon avustuksella.

Kansalaisopisto

Puulan seutuopisto on Joutsan alueella toimiva kansalaisopisto, joka tarjoaa mahdollisuuksia elinikäiseen itsensä kehittämiseen. Opistossa voi opiskella monia oppiaineita eri aloilta. Opisto tarjoaa myös taiteen perusopetusta musiikkikoulussa sekä taidekoulussa. Puulan seutuopiston tehtävänä on kunnan johtosäännön mukaan järjestää yleissivistävää ja ammatillista aikuiskoulutusta, musiikinopetusta, taiteen perusopetusta, muuta koulutusta sekä etäkoulutusta. Puulan seutuopiston hallintoa varten opistolla on opistolautakunta.

Kunnan liikuntatoimi ja urheiluseurat

Kunnan liikuntatoimessa pyritään toteuttamaan liikuntalain sille määrittämää tehtävää, eli luomaan edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Liikuntatoimi järjestää lasten ja nuorten uimakouluja, liikuntatapahtumia yhdessä eri järjestöjen kanssa, lisäksi Leivonmäen uimahallin toiminta ja vesivoimisteluryhmät, sisä- ja ulkoliikuntatilojen vuorojen jakaminen ja vuokraaminen kuuluvat liikuntatoimelle. Salivuorojen myöntämisperusteissa on huomioitu lasten ja nuorten vuorotarve alkuiltoihin. Alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten liikuntapaikkamaksuja kunta tukee kohdeavustuksin. Kunnan kuntosalit ovat kaikkien kuntalaisten käytössä ja ne ovat

maksuttomia. Kunnan ulko- ja sisäliikuntapaikkojen kunnossapidosta vastaa kunnan tekninen toimi. Vaihtoehtoja liikuntaan tuovat myös yksityiset liikuntapalveluiden tuottajat. Erilaisia liikuntapaikkoja kunnassa on 65 kappaletta ja liikuntareittien määrä on yhteensä 225 kilometriä. Kunnan budjetissa liikunta-alueiden kunnossapitoon on varattu 245 000 euroa.

Urheiluseurojen tärkein motiivi on toteuttaa terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa. Urheiluseuroissa harrasteliikkujat nähdään merkityksellisinä. Monessa seurassa harrasteliikkujat ovat toiminnan peruskohderyhmä, mutta myös taloudellisesti merkittäviä jäseniä seuroissa. Harrasteliikkujat nähdään myös potentiaalisina seuratoimijoina ja mahdollisina huippu-urheilijoina. Urheiluseurojen merkitys myös terveellisten elämäntapojen edistämässä on suuri. Seuroilla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa esimerkiksi jäsentensä ruokavalioon ja päihteiden käyttöön.

Urheiluseurojen haasteena on osata tuoda monipuolinen toiminta näkyväksi. Seurat ovat profiloituneet nimenomaan kilpa- ja huippu-urheiluun keskittyviksi seuroiksi, joissa terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta jää taka-alalle.

Järjestötoiminnan merkitys kunnassa

Kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä. Järjestöt työskentelevät lähellä kansalaisia. Niissä ihmisillä on mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan ja erilaisiin harrastuksiin. Toiminnan vuorovaikutuksellisuuden ja yhteisöllisyyden kautta syntyy sosiaalista pääomaa. Järjestötoiminta lisää yhteiskunnallisia vaikuttamismahdollisuuksia myös niille kansalaisille, joiden ääni tulee muutoin heikosti kuulluksi.

Vaikka sosiaali- ja terveystalvet alueuudistuksen myötä siirtyvät kuntien vastuulta maakunnan vastuulle, kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jää edelleen kunnan tärkeäksi tehtäväksi. Kunnan lisäksi mm. sosiaali- ja terveysjärjestöt sekä liikunta- ja urheiluseurat toimivat kuntien kumppaneina. On tärkeää huomioida järjestökentän monipuolisen toiminnan arvo. Julkinen ja yksityinen sektori sekä järjestöt voivat toimia yhteistyössä erilaisten sosiaali- ja terveysalan ongelmien ratkaisemiseksi. Järjestöjen keskinäinen sekä kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö ja uudet kumppanuudet ovat tärkeällä sijalla väestön terveyden edistämässä ja väestöryhmien välisten terveyserojen kaventamistyössä.

Esimerkiksi osallisuutta voidaan lisätä tunnistamalla osattomuutta kokevat ihmiset, minkä jälkeen on mahdollista miettiä yhdessä tarkoituksenmukaista tukea. Tässä järjestöillä on keskeinen rooli kuntien yhteistyökumppaneina. Järjestöt tarjoavat mahdollisuuden kuulua yhteisöön ja tilaisuuden mielekkääseen tekemiseen. Järjestötoiminnassa muun muassa ikäihmiset voivat osallistua vapaaehtoistoimintaan tai antaa vertaistukea ikätovereilleen.

Joutsassa on noin 180 rekisteröitynyttä yhdistystä (2016). Useilla yhdistyksillä on aktiivista toimintaa, mutta yhdistysten yhteistoiminnan tarve on vakavammin tiedostettu vasta nyt. Yhdistysten toiminnan haasteita jatkossa on yhdistysten vastuutoimijoiden ikääntyminen ja se, että heitä on entistä vähemmän. Tästä seuraa se, että vastuunkantajat uupuvat ja hekin lopettavat toiminnan. Usein jäsenistöä on haasteellista saada mukaan toiminnan ideointiin, kehittämiseen ja järjestelyyn, sen sijaan yksittäiseen tapahtumaan toimijoita löytyy. Kunnan palveluiden supistuessa, paine vapaaehtoistoiminnalle kasvaa. Toisena merkittävänä haasteena on, että yhdistystoiminta helposti kääntyy sisäänpäin ja ulkopuoliset koetaan vieraammiksi, jopa kilpailijoiksi.

Seurakunta

Joutsan evankelisluterilainen seurakunta toimii Joutsan ja Luhangan kuntien alueella. Yhteistyötä tehdään molempien kuntien kanssa kuntalaisten parhaaksi. Seurakunta kohdentaa työnsä kaikkiin kuntalaisiin riippumatta siitä, onko kuntalainen seurakunnan jäsen vai ei.

Seurakunta järjestää toimintaa eri-ikäisille. Lapsille on päiväkerhoja ja perheille tapahtumia. Koululaiset ja nuoret voivat kokoontua leireille ja kerhoihin. Kouluissa järjestetään aamunavauksia ja koulukirkkoja. Aikuiset voivat kokoontua lähetyspiireihin, kinkereille ja seurakuntailtoihin. Vanhempi väki voi tavata toisiaan seurakunnan päiväpiirissä.

Diakoniatyö kunnassa

Diakoniatyön tavoitteena on auttaa niitä, joiden hätä on suurin. Toisin sanoen antaa apua sinne, minne muu apu ei yllä. Diakoniatyön tehtävänä on kohdata ihmisiä elämän eri tilanteissa ja tukea heidän arjessa selviytymistään hengellisesti, henkisesti, sosiaalisesti ja aineellisesti. Tämän lisäksi diakoniatyön pyrkimys on edistää ihmisarvon, oikeudenmukaisuuden, rauhan ja ympäristövastuun toteutumista. Diakoniatyö ei rajoitu vain seurakunnan jäseniin. Diakonian apu on ensisijaisesti henkistä ja hengellistä tukea eli keskustelua ja sielunhoitoa. Aineellinen tuki on pääsääntöisesti tilapäistä ja kertaluonteista avustamista odottamattomissa kriisitilanteissa. Joutsan seurakunnassa aineellinen apu rajautuu EU-ruoan jakamiseen sekä harkinnanvaraisesti myönnettyihin, pienimuotoisiin osto-osoituksiin.

Rikollisuus Joutsassa

	2014	2015	2016	kuluva vuosi (7/17)
Ilmoitetut rikokset:				
Rikoslakirikokset	538	467	431	308
Alkoholirikokset	2	1	0	0
Liikennerekkomukset	109	214	165	186
Muut rikokset	18	23	13	5
Kaikki rikokset yhteensä	667	705	609	499

Tilaston perusteella rikoslakirikokset ovat vähentyneet alueella. Vaikuttaisi siis siltä, että Joutsan alueen turvallisuustilanne on parantunut. Poliisi on onnistunut tiedottamisen kautta esimerkiksi omaisuuspuolen rikoksissa antamaan ohjeita ihmisille siitä, miten suojata omaisuuttaan ja toisaalta poliisin kyky vastata rikollisten tekemiseen nopeasti on vaikuttanut asiaan. Tilastossa on myös rikoksia, joita saattaa sattua tavallistenkin kansalaisten eteen syyllisenä osapuolena (liikennerekkomukset).

Joutsan alueella ihmiset tekevät poliisin mukaan matalalla kynnyksellä rikosilmoituksia poliisille ja sitä kautta selkeästi osoittavat luottamusta poliisiin. Rikosten selvitysprosentti Joutsassa on viime aikoina ollut noin 70 %. Rikostutkinnassa seurataan erityisesti tutkinnan läpimenoaika ja siinä Joutsassa näyttäisi olevan oikealla tiellä kohti tavoitetta. Sisä-Suomen poliisilaitoksessa on asetettu tavoitteeksi 120 vuorokautta.

Palo- ja pelastusviranomaiset

Palo- ja pelastustehtävistä huolehtii Joutsan kunnan alueella Keski-Suomen pelastuslaitos. Joutsan kunnan alueella on Joutsan ja Leivonmäen paloasemat. Paloviranomaisten näkökulmasta kunnan asukkaiden toimintakyvyn alenemista ei ole riittävästi huomioitu asuntoja suunniteltaessa ja rakennettaessa paloturvallisuutta ajatellen.

Esteettömyyssuunnitelma

Esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaisuutta osallistua yhteiskunnan toimintaan itsenäisesti ja

omana itsenään. Esteettömyys on sekä fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen, kulttuurisen että taloudellisen ympäristön toteutumista siten, että jokainen meistä voi toimintakyvystään riippumatta toimia yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Perinteinen näkemys esteettömyydestä tarkoittaa, että tilassa ei ole liikkumisen esteitä. Liikkumisen esteettömyys on hyvä peruslähtökohta, sillä jos tilaan ei ole lainkaan mahdollista päästä, puhutaan jo varsin totaalisesta poissulkemisesta. Liikkumisesteiden ohella myös kuulemisen ja näkemisen esteettömyys ovat keskeinen osa fyysisen ympäristön toimivuutta. Ympäristön ongelmat vaikeuttavat erilaisissa tiloissa toimimista.

Esteettömyyttä voidaan kartoittaa ja arvioida usealla eri tavalla. Kartoitusmenetelmän valinta riippuu tiedon tarpeesta ja käyttötarkoituksesta. Halutaanko kerätä faktatietoa esteiden poistamiseksi, ollaanko suunnittelemassa uutta vai halutaanko tiedottaa saavutettavuudesta asiakkaille tai kenties vaikuttaa päättäjiin. Esteettömyyden lähtökohtana ovat aina tila ja siellä toimivat ihmiset. Toiminnallinen lähtökohta edellyttää käyttäjien tarpeiden selvittämistä ja ihmisten osallistamista toimintaympäristön suunnitteluun.

Kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä alueellaan.

Esteettömyyssuunnitelma tarjoaa yhden työkalun tämän perustehtävän toteuttamiseen. Panostaminen esteettömyyteen tuo lisäksi kunnalle merkittäviä kustannussäästöjä. Asuntojen, julkisten rakennusten ja katu-alueiden esteettömyys lisää yksilöiden omatoimisuutta ja toimintakyvyn säilyttämistä sekä vähentää palveluiden ja avustushenkilöstön tarvetta. Hissittömään kerrostaloon asennettu hissi parantaa iäkkään ihmisen mahdollisuuksia asua omassa kodissaan ja osallistumismahdollisuuksien lisääntymisen myötä elämänlaatukin usein paranee. Lisäksi kotipalvelu- ym. palveluhenkilöstön toiminta on helpompaa ja nopeampaa esteettömässä kuin esteellisessä ympäristössä. Kunnan julkisen liikenteen esteettömyys taas vähentää kuljetuspalveluiden tarvetta. Esteetön ja helppokulkuinen ympäristö pienentää myös onnettomuusriskiä (Invalidiliitto).

Maahanmuuttajat Joutsassa

Joutsan seudun kotouttamishjelman 2015–2018 avulla toteutetaan kotouttamiseen ja kansainvälistymiseen liittyvät asiat. Maahanmuuttajalle, joka muuttaa Joutsan seudulle ja jolla on aikomusta asua siellä pidempään, tehdään alkukartoitus ja -ohjaus. Kartoituksen tavoitteena on tunnistaa maahanmuuttajassa osaaminen, aikaisempi koulutus ja kokemus, kielitaito, muut taidot sekä kiinnostusalueet. Kotoutumissuunnitelma taas on maahanmuuttajalle laadittu yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen (tai ruotsin) kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kunta ja Työ- ja elinkeinotoimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Kotoutumissuunnitelman laatiminen aloitetaan viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun maahanmuuttajalle on tehty alkukartoitus. Kunnan tulee tarjota aktiivisesti suunnitelmassa sovittuja palveluja ja seurattava palvelujen toteutumista. Kunnan on myös selvitettävä maahanmuuttajalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa.

Yksilöllisestä kotoutumissuunnitelmasta käy ilmi, millä toimenpiteillä ja aikataululla maahanmuuttaja saa tarvittavaa tietoa ja taitoa pärjätäkseen Joutsassa ja Suomessa sekä päästäkseen työelämään mahdollisimman nopeasti. Kotoutumissuunnitelma on laadittava kolmen vuoden kuluessa ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden myöntämisestä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi, ja suunnitelmaa on tarkistettava vähintään kerran vuodessa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty maahanmuuttajataustaisten määrät ja osuudet Joutsassa 2015:

Ulkomaan kansalaisia	Ulkomailla syntyneitä	Vieraskielisiä	Ulkomaalaistaustaisia	Ulkomaan kansalaisten osuus, %	Ulkomaalaistaustaisten osuus, %
74	105	81	88	1,6	1,9

Mielenterveys, päihteet ja savuton elämäntapa

Mielenterveys on erottamaton osa terveyttä ja muodostaa siten perustan yksilön yleiselle hyvinvoinnille, kyvyille hallita elämää, tulkita ympäristöä sekä sopeutua siihen. Hyvä mielenterveys on voimavara, joka auttaa ihmisiä kokemaan elämän mielekkääksi, solmimaan ja ylläpitämään sosiaalisia suhteita sekä toimimaan tuottavina ja luovina yhteisön jäseninä (THL 2009).

Mielen hyvinvointia edistetään ja mielenterveyden häiriöitä ehkäistään kunnassa vaikuttamalla mielenterveyden sosiaalisiin ja taloudellisiin taustatekijöihin. Eriarvoistuminen heikentää mielenterveyttä ja lisää mielenterveyseroja. Kunta on merkittävässä roolissa eriarvoistumisen ehkäisemisessä. Kunnan on tärkeää esimerkiksi:

- tukea vanhemmuutta
- edistää mielenterveyttä varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja nuorisotyössä
- ehkäistä syrjäytymistä
- lisätä sosiaalista pääomaa, avointa keskustelua ja ihmisten luottamusta toisiinsa.

Kuntalaisten hyvinvointia lisää mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa alueen kehitykseen. Kunnan tulee tarjota yhteisöllisyyttä vahvistavia paikkoja, joissa kuntalaiset voivat maksutta kokoontua, tavata ihmisiä ja tehdä asioita yhdessä. Mielenterveyden edistäminen edellyttää kunnalta sektorirajat ylittävää yhteistyötä.

Mielenterveys- ja päihdetyötä tehdään kunnan perus -ja erityispalveluissa. Lain mukaan kunnan tehtävänä on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista ja järjestää mielenterveyspalvelut siten ja siinä laajuudessa, että ne vastaavat kunnassa esiintyvää tarvetta.

Haasteena on tuoda mielenterveystyö näkyvämmäksi osaksi laajempaa hyvinvointityötä. Erityisesti edistävää ja ehkäisevää mielenterveystyötä tulisi olla näkyvä osa terveyden edistämisen kokonaisuutta. Yhtenä tavoitteena voidaan pitää, että mielenterveyskuntoutujien asema tasavertaisina sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttäjinä vahvistuisi ja sairastumiseen liittyvä leimautuminen vähenisi.

Joutsassa terveysaseman psykologi palvelee alueen kaikenikäistä väestöä. Psykologi tarjoaa ohjausta, arviointia tai lyhytkestoista hoitoa henkisen hyvinvoinnin ja kehityksen tueksi. Psykologiin voi ottaa yhteyttä esim. erilaisissa elämän muutos- ja kriisitilanteissa, omaan jaksamiseen ja hyvinvointiin tai vanhemmuuteen liittyvissä asioissa. Psykologi tekee myös sekä alle kouluikäisten että kouluikäisten kehitykseen ja oppimiseen liittyviä tutkimuksia. Psykologille voi soittaa suoraan tai jättää soittopyynnön, lähetettä ei tarvita. Psykologin palvelut ovat maksuttomia.

Alkoholin, tupakan ja huumeiden aiheuttamat välilliset ja välittömät kustannukset ovat vuositasolla korkeat. Kunta on avainasemassa riippuvuutta aiheuttavien tuotteiden käytön ja niistä aiheutuvien haittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä. Perustan kattavalle ja vaikuttavalle työlle kunnassa antaa ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskeva laki ja sen toimeenpanoa tukeva toimintaohjelma. Alkoholi-, tupakka-, huume- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn on olemassa tehokkaita keinoja, jotka myös edistävät kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Alkoholi, tupakka ja rahapelit eivät ole tavallisia kulutushyödykkeitä. Mahdollisten taloudellisten hyötyjen rinnalla on huomioitava haitat yhteisöille. Siksi edistämällä myös kunnan elinkeinoelämän vastuullisuutta näiden tuotteiden tarjonnassa ja myynnissä voidaan samalla parantaa kuntalaisten hyvinvointia ja koko kunnan elinvoimaisuutta (thl.fi/ehkäisevapaihdytyo)

Kunnan tehtävä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ottamalla käyttöön tehokkaat ehkäisevän päihdetyön menetelmät erilaisissa ympäristöissä. Ehkäisevän päihdetyön johtaminen ja seuranta perustuvat ajantasaiseen tilannetietoon. Myös kuntatalous hyötyy tehokkaasta ehkäisevästä päihdetyöstä. Onnistuneella ehkäisevällä päihdetyöllä voi esimerkiksi vaikuttaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimeen ja sitä kautta kunnan saamaan valtionosuuteen.

Ehkäisevä päihdetyö on monialaista toimintaa, joka vaatii kunnalta keskeisten toimijoiden työn yhteensovittamista.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen laatiman ehkäisevän päihdetyön julkaisun (2/17) mukaan kunnan tulee:

- seurata säännöllisesti eri-ikäisten kuntalaisten alkoholin riskikäyttöä, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja huumeiden käyttöä ja ongelmallista rahapelaamista sekä niistä aiheutuvia haittoja ja palvelutarvetta.
- seurata osaltaan ikäraja- ja vastuuvalvonnan ja vastuullisen myynnin ja anniskelun onnistumista.
- hyödyntää aktiivisesti tutkittua tietoa ja toimivaksi todettuja keinoja sekä kansallisia ohjelmia ja suosituksia edellä mainittujen ongelmien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.
- tehdä näkyväksi se, miten siellä ehkäistään ja vähennetään alkoholin riskikäyttöä, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja huumeiden käyttöä ja ongelmallista rahapelaamista sekä niistä aiheutuvia haittoja
- kunnassa on nimetty lain edellyttämä ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava toimielin, joka johtaa ja seuraa kunnassa tehtävää työtä.
- hyvinvointikertomuksessa on kuvattu päihde-, tupakka- ja rahapelitilanne kunnassa, minkä pohjalta valtuustokauden työlle on määritelty tavoitteet ja niiden saavuttamista tukevat vastuutahot ja toimenpiteiden resursointi.
- kunnan ehkäisevää päihdetyötä suunnitellaan ja kehitetään monialaisessa työryhmässä, joka raportoi toiminnastaan säännöllisesti vastuussa olevalle toimielimelle käyttäen sovitteja indikaattoreita.
- kunnassa tehdään työtä hyvinvointikertomuksen ja muiden toimintasuunnitelmien mukaisesti eri sektoreilla ja järjestöissä yhteisesti sovittujen tavoitteiden eteen.
- ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua: tarkastuslautakunta seuraa työssä onnistumista.
- kunta on valmistautunut sote- ja maakuntaudistukseen sopimalla yhteistyön rakenteista ja toteutustavoista (ml. yhdyspintapalvelut) maakunnan kanssa.
- kunnassa toimii tarjontatyöryhmä tai vastaava, jossa kunnan eri sektorit, valvontaviranomaiset ja elinkeinotoimijat kehittävät keinoja säännellä ikäraja- ja vastuuvalvottavien tuotteiden saatavuutta sekä tehostaa päihtyneille anniskelun ja myynnin kieltoa
- kunta kehittää keinoja, joilla estetään alkoholin ja tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä rahapelien välittäminen alaikäisille.
- kunnassa panostetaan siihen, ettei alkoholia ja tupakka- ja nikotiinituotteita käytetä niillä julkisilla paikoilla, joissa käyttö on kielletty.
- kunta kieltää alkoholin ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ja myynnin omistamissaan tiloissa, omilla tilaisuuksissaan sekä omia tiloja vuokrattaessa.
- kunta lopettaa alkoholijuomien ja rahapelien mainonnan omistamissaan kiinteistöissä ja julkisilla paikoilla.
- kunta ei rakenna omistamiinsa tiloihin uusia tupakointitiloja ja sijoittaa nykyiset tupakointitilat vähemmän näkyvästi ja riittävän kauas rakennuksista.
- kunta tukee henkilöstöä päihteiden käytön ja liiallisen rahapelaamisen vähentämisessä ja tupakoinnin lopettamisessa mm. tekemällä ja jalkauttamalla kuntaorganisaation eri työpisteisiin päihdeohjelman, joka sisältää alkoholin ja huumeiden lisäksi myös rahapelaamisen sekä tupakka- ja nikotiinituotteet.
- kunta tarjoaa matalan kynnyksen vapaa-ajan toimintaa

Lapset, nuoret ja perheet sekä ehkäisevä päihdetyö:

- varhaiskasvatuksessa otetaan tarvittaessa puheeksi vanhempien päihteiden käyttö. Huolen herätessä perhe ohjataan tuen piiriin yhteistyössä lastenneuvolan ja lapsiperheiden sosiaalipalveluiden kanssa.
- oppilaitoksissa on käytössä varhaisen tunnistamisen ja tuen menetelmiä päihde-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn

- nuorisotyö vahvistaa tavoitteellisesti nuorten itsetuntoa ja luottamusta omiin kykyihinsä sekä ongelmien ratkaisuun, itsesääntelyyn ja päätöksentekoon liittyviä taitoja.
- kunnassa tuetaan vanhemmuutta vahvistamalla sosiaalista kyvykkyyttä, itsesääntelyä ja vanhemmuuden tekniikoita.

Päihteettömän ja savuttoman elämäntavan tukeminen kuntalaisten mielestä hyvinvointikyselyn vastausten pohjalta:

- Edistetään ja tuetaan nuorten päihteettömyyttä, esimerkiksi järjestämällä päihteettömiä tapahtumia
- Selkiytetään ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja toimintamalli
- Vertaistuen ja päivätoiminnan kehittäminen

Joutsassa päihdetyötä tehdään kunnan sosiaalitoimen, diakoniatyön ja muiden toimijoiden (päihdeterapeutti, Toivontupa) kautta.

3.1 Terveyttä ja hyvinvointia edistävien painopisteiden tavoitetaulukko

Taulukko on muuttuva työkalu, jota kaikki toimijat (kunta ja yhteistyökumppanit) täyttävät ja päivittävät oman toimialueensa osalta:

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma 2015-2017	Tavoitetaso 2017–2020
Joustava ja liikunnallinen koulupäivä sekä varhaiskasvatus	säännölliset liikuntatuokiot varhaiskasvatuksessa, välituntiliikuntaan panostaminen, lasten liikuntaharrastusmahdollisuudet, lähiliikuntapaikoista huolehtiminen,	koulu, varhaiskasvatus, vapaa-aiaktoimi, kodit, liikuntajärjestöt, kaavoitus	liikuntatuntien määrä, harrastusmäärät, kouluterveyskyselyt, liikuntapaikkojen määrä	2017: liikuntaa 14h/vko alakouluissa, 7/h vko yläkoulussa, 5h/vko lukiossa+ liikuntavalmennus, 2h/pvä varhaiskasvatuksessa. 1 kouluterv.kysely	pidetään koulun liikuntatuntien määrä /vko vähintään ennallaan, varhaiskasvatuksessa 3h/pvä
Koululaisten terveystottumusten parantaminen	terveystiedon monipuolisuus, säännölliset th:n tarkastukset, matala kynnykset kouluth:lle, suunhoito, Syödään ja opitaan yhdessä-suositus käytäntöön	kouluterveydenhuolto, opetustoimi, sosiaali- ja terveystoimi, hammashoitola	kouluterveyskyselyn tulokset, kouluth:n käyntimäärät, hammashoidon käyntimäärät, terveystiedon määrä kouluissa	koulupsykologin ja koulukuraattorikäynneistä ei tilastotietoja saatavilla 2015 Kouluterveydenhoitajan käynnit 1021 vuonna 2016	2kouluterv.kyselyä, tilastoinnin aloitus koulupsykologin ja kuraattorin käynneistä

Pienten lasten vanhempien tukeminen	keskustelut varhaiskasvatuksen, neuvoloiden ja kotien välillä, nopea puuttuminen, matala kynnyks avun hakemiselle, MLL	sosiaalitoimi, varhaiskasvatus, neuvolat	neuvoloiden käyntimäärät, perhetyöntekijöiden käynnit, sosiaalihuollon yhteydenotot, lasten kotipalvelun käyttömäärät	2016: neuvolakäynnit 1471		Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä: 8 Tilastointien aloittaminen
	Varhainen puuttuminen, avohuollon tukitoimien lisääminen	sosiaalitoimi, varhaiskasvatus, neuvolat, kouluth	kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä	2015: 12 2016: 11		
			kotihoidontukea saavat	2015: 65 vanhempaa 2016: 66 vanhempaa 9/2017: 60 vanhempaa		
Moniammatillisen yhteistyön lisääminen		sosiaali- ja terveystoimi, kouluth, kodit, varhaiskasvatus	Moniammatillisten yhteistyöpalaverien määrä/vuosi	9/17: 21		
Koulun hyvä työilmapiiri, työrauha oppitunneilla, turvallinen yhteisö, toiset huomioiva positiivinen toimintakulttuuri	Terveystiedon edistämisen toimintaohjelma, tukioppilaat	koulu, kouluth, kodit	kouluterveyskyselyn ja kiusaamiskyselyn tulokset	2015: 1 kouluterveyskysely, 1 kiusaamiskysely 2016: 1 kiusaamiskysely		2 kouluterveyskyselyä 1 kiusaamiskysely

Lasten ja nuorten yleisen hyvinvoinnin paraneminen	kunnan hyvinvointityön kehittäminen, oppilashuollon tehostaminen	soisiaali-ja terveystoimi, kouluth, kodit, varhaiskasvatus	lastensuojeluilmoitusten määrä	2015: lastensuojeluilmoituksia 147 2016: lastensuojeluilmoituksia 116	lastensuojeluilmoituksia 100
Arki- ja lähiliikuntapaikkojen lisääminen	lähiliikuntapaikkojen rakentaminen huomioiden myös nuorten uudet lajit	vapaa-aikatoimi, tekninen toimi	lasten ja nuorten suosimien liikuntapaikkojen määrä	tilastointia ei tehty	lähiliikuntapaikkojen rakentaminen, huomioiden nuorten uudet lajit
Nuorisovaltuuston aktiivinen rooli palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa	aktiivinen näkyvä toiminta, nuorten kuuleminen kaikessa kunnallisessa päätöksenteossa	valmistelevat viranhaltijat, nuorisovaltuuston jäsenet ja yhteyshenkilöt	annettujen lausuntojen määrä, kokousten määrä, toteutuneiden tapahtumien ja palveluiden määrä	2015: kokouksia 10, osallistujia yht. 95, lausuntoja 1, tapahtumia 5 2016: kokouksia 7, osallistujia yht. 50, lausuntoja 1, tapahtumia 5	lausuntoja 1-2

Aikuisten, työikäisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma 2015–2017	Tavoitetaso 2017–2020
Työttömyyden väheneminen	Eri toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen, työttömyyssohjelmien käyttö	te-keskus, kunta, yritykset, järjestöt	työttömien määrä, peruspäivärahalla olevien määrä	2015:työttömiä 316, pitkäaikaistyöttömiä 112	työttömiä 100

				2016: työttömiä 325 2017: työttömiä 231		
Terveyserojen kaventaminen	elintapaohjaukset, terveyspalvelujen saamisen helppouden ja käytön kehittäminen, työterveyshuollon roolin korostaminen, työpaikkojen tyhy-toimintaan panostaminen	työterveyshuolto, sosiaali- ja terveystoimi, työpaikat	työterveyshuollon käyntimäärät, psykologin palveluiden määrä ja käyttö, työttömien terveystarkastusten määrät, elämäntaparyhmien kävijämäärät	9/2017: työttömien terveystarkastuksia tehty 38		palveluiden saamisen parantaminen, ns. kynnyksen madaltaminen
Elinympäristö mahdollistaa monipuoliset liikkumismahdollisuudet	kunto- ja terveysterveyshuollon mahdollisuuksien takaaminen, liikuntapaikkojen kunnossapidosta huolehtiminen, liikuntapaikkojen turvallisuuden ylläpito, elintapaohjaukset	sosiaali- ja terveystoimi, vapaa-aikatoimi, tekninen toimi	II-typin diabeteksen ja muistisairauksien sairastavuusindeksit	2015: II-typin diabetesindeksi 108, dementiaindeksi (2014) 106,9 2016: II-typin diabetesindeksi 105,7, muistisairaita 4,8% asukkaista		diabetes- ja dementiaindeksi 100, liikuntapaikkojen ylläpidon turvaaminen

Ikäihmisten elämänhallinnan edistäminen

Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma 2015–2017	Tavoitetaso 2017–2020
70-vuotiaiden ennaltaehkäisevien terveystarkastusten kattavuus	matala kynnyks, yhden luukun periaate, kutsujärjestelmä	terveystoimi, sote-keskus	tarkastuksissa käyneiden määrä suhteessa kutsuttuihin	2015: 70v. terveystarkastuksissa 84 % (59henk.) kutsutuista 2016: 70v. terveystarkastuksissa 88 % (65henk.) kutsutuista	70v. terveystarkastuksiin 90 % kutsutuista
75-vuotiaiden ennaltaehkäisevien terveystarkastusten kattavuus	matala kynnyks, yhden luukun periaate, kutsujärjestelmä	kunnan vanhuspalvelut, sote-keskus	tarkastuksissa käyneiden määrä suhteessa kutsuttuihin	2015: 88 % kutsutuista 2016: 77 %	90 %
80-vuotiaiden ennaltaehkäisevien terveyttä ja hyvinvointia edistävien kotikäyntien kattavuus	moniammatillisen yhteistyön kehittäminen, yhteydenoton helpouden kehittäminen, kutsujärjestelmä	kunnan vanhuspalvelut, sote-keskus	tarkastuksissa käyneiden määrä suhteessa kutsuttuihin	2016: 66 % (31henk.)	90 %
Kotona asumista tuetaan tukipalveluiden avulla	Kunnan ateriapalveluiden ylläpito ja kehittäminen	kunnan vanhuspalvelut ja tekninen toimi, sote-keskus	kotiinvietyjen aterioiden määrät	2015: 21 209 ateriaa 2016: 24 517 ateriaa	25 000 ateriaa
	Kuljetus- ja asiointiliikenteen	kunnan vanhuspalvelut,	Kuljetus- ja asiointiliikenteen	2015: kimppakyydit 23	

	ylläpito ja kehittäminen	sote-keskus	käyttäjämäärät	asiakasta, taksikortit 19 asiakasta 2016: kimppakyydit 14 asiakasta, taksikortit 22 asiakasta 9/2017: kimppakyydit 17 asiakasta, taksikortit 20 asiakasta		kimppakyydit 23 asiakasta, taksikortit 22 asiakasta
	Seniorikeskuksen päivätoiminnan kehittäminen, Hyvinvointituvan toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen		Kävijöiden määrät	2015: seniorikeskus 78 asiakasta 2016: seniorikeskus 80 asiakasta 9/2017: seniorikeskus 43 asiakasta		Seniorikeskus 80 asiakasta, Hyvinvointituvan monipuolinen käyttö ja kävijämäärien lisääminen
Kotona asumista tuetaan kotihoidon avulla	Yksilöllisen tarpeen mukaisen kotihoidon kehittäminen	kunnan vanhuspalvelut, sote-keskus	säännöllisen kotihoidon asiakkaiden määrä	2015: 173 asiakasta 2016: 183 asiakasta 9/2017: 193 asiakasta		kotihoidon resurssien kehittäminen
	Arviointijakson ja tehostetun kotikuntoutuksen lisääminen	kunnan vanhuspalvelut, sote-keskus	asiakkaiden määrät	2015, 2016 ei tilastointia käytössä		tilastoinnin käyttöönotto
	palveluasumiseen siirtymisen myöhäistäminen	kunnan vanhuspalvelut, sote-keskus	hoitopäivien määrä/ asukkaiden määrä	2015: kaikki hoitopäivät Jousessa yht. 27 942 2016: kaikki hoitopäivät Jousessa yht. 29 280		Kaikki hoitopäivät Jousessa yht.

	Lyha-jaksojen tehokas käyttö	kunnan vanhuspalvelut, sote-keskus	hoitopäivien määrä/asukkaiden määrä	2016: 5 lyha-paikkaa Jousessa, 1460 hoitopäivää 9/2017: 8 lyha-paikkaa Jousessa, 2920 hoitopäivää	27 000
	Perhehoidon kehittäminen ja lisääminen	kunta, yksityiset palvelujen tarjoajat	perhehoitopäivien määrä	2015: 0 2016: 288	
Omaishoitajien jaksamisen tukeminen	omaishoitajien vapaapäivien tehokas käyttö	kunnan vanhuspalvelut, sote-keskus	vapaapäivien käyttöaste %	2015, 2016: tilastointia ei ole tehty 9/2017: 45 %	60 %
	Omaishoitajien määrä STM:n suosituksen mukaiseksi (6-7 % yli 75 vuotiaista)	kunnan vanhuspalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut	omaishoitajasopimusten määrä	2016: 33 omaishoitajaa 9/2017: 42 omaishoitajaa	Omaishoitajien määrä STM:n suosituksen mukainen
	Omaishoitajien terveystarkastukset	kunnan vanhuspalvelut, sosiaali- ja terveystoimi	terveystarkastuksissa kävijöiden määrä %		Tehdään lain asettamien tavoitteiden mukaan, tavoite: kaikki kutsuttavat saapuvat tarkastukseen
Ikääntyneiden fyysisen aktiivisuuden ylläpito ja	säännölliset ohjatut liikuntaryhmät, omaehtoisen	kunta, sosiaali- ja terveystoimi, vapaa-	kunnan aktiivisen ja ajantasaisen		liikuntaryhmien jatkuvuuden

edistäminen	liikunnan lisääminen joustavilla liikuntamahdollisuuksilla	aikatoimi	liikuntatoiminnan tilastointi			turvaaminen, tilastoinnin aloittaminen
Vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen rooli palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa	2015: kokouksia 7	valmistelevat viranhaltijat, vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenet ja yhteyshenkilöt	annettujen lausuntojen määrä, kokousten määrä, toteutuneiden tapahtumien ja palveluiden määrä			kokouksia 4-5/vuosi, lausuntoja 1-2 /vuosi
	2016: kokouksia 8					

Päihteettömän ja savuttoman elämäntavan tukeminen

Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma 2015-2017	Tavoitetaso 2017-2020
Päihteiden käytön väheneminen kaikissa ikäryhmissä	Infot, asian puheeksi ottaminen vastaanotoilla	sosiaali- ja terveystoimi, opetus- ja kasvatustoimi, työterveys, tukiryhmät, some	AUDIT-kyselyt, kouluterveykyselyt, terveystarkastukset		FreeStyle-päihdevalistustapahtuman toteutuminen 6-9 lk koulussa
Tupakoinnin väheneminen		työterveys, työyhteisöt, savuton kunta	savuttomien alueiden määrä, tupakoivien määrä, SmokeFree-kilpailu koulussa 6- 9lk 2017-2018 välillä		
Alkoholin lopettamista tukevien ryhmien lisääminen	matala kynnyks osallistua	kunta, sosiaali- ja terveystoimi	AA-ryhmä ja Ano-ryhmän kokoontuminen, päihdeterapeutin vastaanoton		ryhmien ja päihdeterapeutin toiminnan turvaaminen

			käyntimäärät			
Savuttomien alueiden ja paikkojen lisääminen kunnassa		kunta, kuntalaiset		Joutsa on savuton työyhteisö		Pysyä savuttomana työyhteisönä

Turvallisuuden, viihtyvyyden ja osallisuuden lisääminen

Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma 2015-2017	Tavoitetaso 2017-2020
Esteetön liikkuminen helpottuu	Esteettömyyden huomiointi kaavoituksessa, esteettömyyssuunnitelman laatiminen	kaavoitus- ja rakennustoimi, vanhus- ja vammaisneuvosto	esteettömien reittien ja rakennusten määrä, muutostöiden määrä		esteettömyyssuunnitelma valmis kesällä 2018
	hissien ja apuvälineiden saaminen kunnan vuokra-asuntoihin	kunta, tekninen toimi	hissittömissä kunnan vuokra-asunnoissa asuvien ikäihmisten määrä	2017: hissittömissä kunnan vuokra-asunnoissa asuvien yli 70-v. määrä 95 henk.	1 hissillinen kerrostalo
	turvalliset liikuntapaikat kuntalaisille	vapaa-aikatoimi, tekninen toimi		9/2017: liikuntapaikkoja kunnassa 65	
Eri	turvallisuusohjeiden	pelastustoimi,	kirjatut tapaturmat,		turvallisuusohjeiden

turvallisuustilanteisiin sovitut toimintamallit ja ohjeet kaikkien tietoon	läpikäynti ja uudistaminen	turvallisuusvastaavat	onnettomuudet ja turvallisuusvajeet			päivittäminen, tilastoinnin aloittaminen
Yhteisöllisyyden vahvistaminen liikunnan avulla	Meijän polku ym. kuntoliikuntatapahtumien ja projektien toteuttaminen	vapaa-aikatoimi, liikuntajärjestöt	liikuntatapahtumien/ osallistujien määrä			
Kunnan internet-sivut sekä sähköinen asiointi sujuvaksi ja laajenevaksi	nettisivujen ajantasaistaminen ja toimivuuden parantaminen	sivujen ylläpitäjät, kunta	saatujen palautteiden määrä ja sisältö, sivustojen kävijämäärät			sähköisten palveluiden käyttöönoton valmistelu
Järjestötoimintaan osallistuvien lisääminen	aktiivisen, näkyvän, mielekkään ja tarpeita vastaavan toiminnan lisääminen	järjestöt, kunta				järjestötoiminnassa mukana olevien määrän seuranta
Hyvinvointituvan toiminnan vahvistaminen ja vakiinnuttaminen	järjestöjen ja yhdistysten avoimen toiminnan lisääminen, yhteistyö eri kunnan tahojen kanssa	3.sektori, kunta	vapaaehtoistoimijoiden määrä, Hyvinvointituvan kävijämäärät			Hyvinvointituvan vakiinnuttaminen
Järjestöjen, kuntalaisten ja kunnan yhteistyön lisääminen	Kumppanuuspöydän tapaamiset, osallistujien aktiivisen roolin ylläpito	kumppanuuspöydän jäsenet, kunta	osallistujien määrä, tapaamisten määrä	2015: n. 23 osallistujaa/kerta, 6 tapaamista 2016: n. 20 osallistujaa/kerta,		kumppanuuspöydän jatkuvuus, 6-8 kokousta/vuosi

				7 tapaamista 2017: n. 20 osallistujaa/kerta, 10 tapaamista		
--	--	--	--	--	--	--

Vaikutusten ennakoarviointi

Tavoitteet	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma 2015– 2017	Tavoitetaso 2017–2020
Käyttöönotto		kaikki hallintokunnat			käyttöönotto 2017–2020 kaikissa hallintokunnissa

3.2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Hyvinvointikertomuksessa ja painopistetaulukossa esiin tullessiin epäkohtiin ja ongelmiin tulee puuttua konkreettisesti. Erityisesti tulee panostaa uusien ongelmien syntymisen estämiseen. Hyvinvoinnin yhdeksi keskeiseksi määritelmäksi voidaan asettaa sujuva arki ja tieto siitä, että apua on saatavilla tarvittaessa. Tärkeänä kaikkia kuntalaisia koskevana tavoitteena on turvata kuntalaisten selviäminen ja pärjääminen sekä ennaltaehkäistä ongelmia ja puuttua varhain epäkohtiin.

Painopisteiden tavoitetaulukkoa täydennetään ja siihen kerätään tietoa vähintään vuosittain. Tarkoituksena on, että taulukko toimii työkaluna, jota jokainen vastuutaho itse seuraa, arvioi ja täydentää. Taulukon avulla voidaan kunnassa aloittaa niiden arviointimittareiden käyttö, joita ei vielä ole, mutta joiden avulla saadaan tärkeää tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista.

3.3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Kunnan hyvinvointityölle on nyt asetettu tässä laajassa uudessa hyvinvointikertomuksessa tavoitteet, kirjattu toimenpiteet, vastuualueet, toteutus, aikataulu ja mittarit sekä seurannan toteutuminen tulevaisuudessa.

Joutsassa hyvinvointikertomustyössä on mukana kunnan eri hallinnonalat ja useat kunnassa toimivat tahot ja näin ollen hyvinvointikertomus on yhteinen suunnittelun ja arvioinnin väline.

Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan hyvinvoinnin tilaa ikäryhmittäin. Lapsien, nuorien ja lapsiperheiden osalta Joutsassa tulee kiinnittää huomiota varhaisen puuttumisen lisäämiseen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen. Erityisesti pitää panostaa syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn. Työikäisten osalta huomiota tulee kiinnittää työttömyyden ja työttömien hoitoon sekä yksinäisyyden vähentämiseen. Ikäihmisten osalta tulee panostaa ennaltaehkäiseviin palveluihin, joilla turvataan pidempään kotona asuminen, itsenäinen arki ja toimintakyky. Myös varhaiseen puuttumiseen sekä yksinäisyyden vähentämisen eteen tulee tehdä toimenpiteitä.

3.4 Valtuustokäsittely

Uuden, laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2020 käsittelyaikataulu on seuraavanlainen:

Hyvinvointikertomustyöryhmä pyytää lausuntoa Joutsan kunnan laajasta hyvinvointikertomuksesta seuraavilta tahoilta:

hyvinvointi- ja sivistyslautakunta 7.11.2017

perusturvalautakunta 16.11.2017

tekninen lautakunta 16.11.2017

vanhus- ja vammaisneuvosto 22.11.2017

Näiden lausuntojen jälkeen Joutsan kunnan laaja hyvinvointikertomus menee kunnanhallituksen (4.12.2017) ja kunnanvaltuuston (18.12.2017) hyväksyttäväksi.

3.5 Suunnitelman laatijat

Alla on esitelty Joutsan kunnan hyvinvointityöryhmän kokoonpano:

Alfthan Liisa, kunnan toimistotyöntekijä/ MLL:n edustaja,
Hännikäinen-Uutela Anna-Liisa, rehtori
Kallio Terhi, asumispalvelujen ja hoitotyön esimies
Kankare-Anttila Niina, hanketyöntekijä/ Hyvinvointitupa-hanke
Kivinen Eila, seurakunnan edustaja
Kosunen Kari, vapaa-aika - ja nuorisotoimen esimies
Lehto Annikki, varhaiskasvatuksen esimies
Lämsä Jari, tekninen johtaja
Peränen Nina, asiantuntija, KSSHP
Salonen Maija, kunnanhallituksen edustaja
Seppälä Leena, johtava sosiaalityöntekijä
Sivanne Merja, Seututerveyskeskuksen osastonhoitaja
Teräväinen Virva, järjestöjen edustaja
Vanhatalo Timo, Seututerveyskeskus, ylihoitaja

3.6 Suunnitelman hyväksyminen